

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ПАНЧЕВО
Секретаријат за урбанизам, грађевинске,
стамбено-комуналне послове и саобраћај

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ПАНЧЕВА

- ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Број: 05-193/2018
Дана: новембар 2018.

Обрађивач :

ЈП "УРБАНИЗАМ" Панчево

Одговорни урбаниста:

Оливера Драгаш, дипл.инж.арх.
број лиценце: 200 0884 06

В.Д. Директора:

Славе Бојациевски, дипл.инж.арх.

Панчево, новембар 2018.год.

Карађорђева 4, 26000 ПАНЧЕВО
Тел. централа: (+381 13) 2190-300, 2190-310, секретар/факс: 319 005
e-mail: urbanizampa@nadlanu.com

Назив планског документа

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ
ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА
ПАНЧЕВА**

Наручилац

ГРАД ПАНЧЕВО

Градоначелник

Саша Павлов

Носилац израде плана

**Секретаријат за урбанизам, грађевинске,
стамбено-комуналне послове и саобраћај**

Обрађивач Плана

ЈП "УРБАНИЗАМ" Панчево

В.Д. Директора

Славе Бојациевски, дипл.инж.арх.

Број предмета

05-193/2018

Одговорни урбаниста

**Оливера Драгаш, дипл.инж.арх.
број лиценце: 200 0884 06**

Стручни тим

геодезија

Марко Марић, дипл.инж.геод.

водовод и канализација

Петар Петровић, дипл.инж.грађ.

саобраћај

Татјана Вуксан, дипл.инж.саоб.

термоенергетика

Бела Каић, дипл.инж.маш.

електроенергетика

Оливера Радуловић, дипл.инж.ел.

зеленило

Весна Суботић, дипл.инж.пејс.арх.

услови и сагласности

Вера Марковић, дипл.пр.планер

животна средина

**Иван Зафировић, дипл.социолог
(специјалиста еко менаџмента)**

служба за правне послове

Милан Балчин, дипл.правник

Техничка подршка

**Весна Ромчев, техн.арх.
Гордана Коцић, техн.арх.
Гордана Пешић, техн.геод.**

Заменик шефа Службе за урбанистичко планирање, пројектовање, енергетску ефикасност, планирање и пројектовање инфраструктуре

Татјана Вуксан, дипл.инж.саобр.

Шеф Службе за урбанистичко планирање, пројектовање, енергетску ефикасност, планирање и пројектовање инфраструктуре

Оливера Драгаш, дипл.инж.арх.

Помоћник директора за послове урбанизма и управљање путевима

Бела Каић, дипл.инж.маш.

Извршни директор

Милан Балчин, дипл.правник

в.д. Директора

Славе Бојаџиевски, дипл.инж.арх.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ПАНЧЕВА

- ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД -

САДРЖАЈ

ОПШТИ ДЕО

- Решење о регистрацији фирме
- Лиценца одговорног урбанисте

I ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА
2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА ВИШЕГ РЕДА
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНИХ ОГРАНИЧЕЊА
 - 3.1. Грађевинско подручје са претежном наменом површина
 - 3.2. Објекти и површине за потребе јавних садржаја
 - 3.3. Комунална инфраструктурна мрежа са објектима и зеленило
 - 3.3.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 3.3.2. Водопривредна инфраструктура
 - 3.3.3. Електроенергетска инфраструктура
 - 3.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура
 - 3.3.5. Термоенергетска инфраструктура
 - 3.3.6. Јавно и друго зеленило
 - 3.4. Површине остале намене
 - 3.5. Непокретна културна и природна добра
 - 3.5.1. Евидентирана и заштићена непокретна културна добра
 - 3.5.2. Евидентирана и заштићена природна добра
 - 3.6. Животна средина
4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА
5. ПРЕДЛОГ ПЛАНСКОГ РЕШЕЊА
 - 5.1. Планирана претежна намена површина са предлогом основних урбанистичких параметара
 - 5.1.1. Објекти и површине јавне намене
 - 5.1.1.1. Јавне површине и објекти
 - 5.1.1.2. Комунална инфраструктура
 - Саобраћајна инфраструктура
 - Водопривредна инфраструктура

- 5.1.1.3. Комунална инфраструктура
 - Саобраћајна инфраструктура
 - Водопривредна инфраструктура
 - Електроенергетска инфраструктура
 - Електронска комуникациона инфраструктура
 - Термоенергетска инфраструктура
 - 5.1.1.4. Зеленило на површинама јавне намене
 - 5.1.2. Површине остале намене
 - 5.1.2.1. Остале намене са јавним коришћењем
 - 5.1.2.2. Становање са компатибилним наменама
 - 5.1.2.3. Пословање са компатибилним наменама
 - 5.2. Биланс планиране претежне намене површина
 - 5.3. Заштита непокретних културних добара
 - 5.4. Заштита животне средине
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

II ГРАФИЧКИ ДЕО

1. Извод из плана вишег реда: Просторни план града Панчева – реферална карта: Намена простора
2. Граница плана и границе планираног грађевинског продручја са претежном планираном наменом простора

III ПРИЛОГ – ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. Одлука о изради Плана ("Службени лист града Панчева" број 21/18)
2. Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину ("Службени лист града Панчева" број 15/18)
3. Смернице за израду ГУП града Панчева Сл./2018 од 25.09.2018.г.

	 5000146691426	ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА	 Република Србија Агенција за привредне регистре
---	--	---	---

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК	
Матични / Регистарски број	08484015

СТАТУС	
Статус привредног субјекта	Активан

ПРАВНА ФОРМА	
Правна форма	Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ	
Пословно име	ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ УРБАНИЗАМ ПАНЧЕВО
Скраћено пословно име	ЈП УРБАНИЗАМ ПАНЧЕВО

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА	
Адреса седишта	
Општина	Панчево
Место	Панчево
Улица	Карађорђева
Број и слово	4
Спрат, број стана и слово	/ /
Адреса за пријем електронске поште	
Е- пошта	e-posta@urbanizam.pancevo.rs

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ	
Подаци оснивања	
Датум оснивања	18.03.1993
Време трајања	
Време трајања привредног субјекта	Неограничено
Претежна делатност	
Шифра делатности	7111
Назив делатности	Архитектонска делатност
Остали идентификациони подаци	
Порески Идентификациони Број (ПИБ)	101051396

Дана 27.11.2018. године у 12:42:42 часова

Страна 1 од 3

 Подаци од значаја за правни промет Текући рачуни	
160-0000000461690-69 160-0058500000250-52 840-0000000954743-18	
Контакт подаци	
Телефон 1	013/219-0-300
Телефон 2	013/219-0-320
Интернет адреса	www.urbanizam.pancevo.rs
Подаци о статусу / оснивачком акту	
Датум важећег статута	22.05.2013
Датум важећег оснивачког акта	29.11.2016

Законски (статутарни) заступници	
Физичка лица	
1. Име	Славе Презиме Бојациевски
ЈМБГ	0103981710170
Функција	в.д. директора
Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом

Назорни одбор	
Председник надзорног одбора	
Име	Милан Презиме Стојановић
ЈМБГ	0712987860006
Чланови надзорног одбора	
1. Име	Верица Презиме Јовановић
ЈМБГ	1709961767019
2. Име	Татјана Презиме Вуксан
ЈМБГ	2804975865028

Чланови / Сувласници	
Подаци о члану	
Пословно име	Град Панчево

Дана 27.11.2018. године у 12:42:42 часова

Страна 2 од 3

Регистарски /
Матични број

08006911

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 1.000,00 RSD

износ

датум

Уплаћен: 1.000,00 RSD

23.05.2013

Неновчани

вредност

датум

опис

Уписан: 0,10 RSD

Сва средства ЈП Урбанизам Панчево са стањем на дан 31.03.1993 године. Сва средства Друштвеног фонда грађевинског земљишта и путева општине Панчево са стањем на дан 31.03.1993 године. Сва средства ЈП Стан Панчево са стањем на дан 31.03.1993 године.

износ(%)

Сувласништво удела
од

100,0000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 1.000,00 RSD

износ

датум

Уплаћен: 1.000,00 RSD

23.05.2013

Регистратор: Миладин Маглов

Дана 27.11.2018. године у 12:42:42 часова

Страна 3 од 3

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ УРБАНИСТЕ

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Оливера С. Драгаш

дипломирани инжењер архитектуре
ЈМБ 2305965865066

одговорни урбаниста

за руковођење израдом урбанистичких планова и урбанистичких
пројеката

Број лиценце

200 0884 06

У Београду,
19. јануара 2006. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милан Вуковић
дипл. грађ. инж.

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ПАНЧЕВА

ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" број 72/09, 81/09-исправка, 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/12, 42/13- одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/2014, 145/2014 и 83/18), чланова 39. став 1. тачка 5. и 98. став 1. Статута града Панчева ("Службени лист града Панчева" број 25/15-пречишћен текст и 12/16) и Одлука о изменама и допунама Генералног урбанистичког плана Панчева ("Службени лист града Панчева" број 21/18), приступа се изради

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ПАНЧЕВА

- ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД -

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Одлуке Скупштине Града Панчева о изради **Измена и допуна Генералног урбанистичког плана Панчева** ("Службени лист града Панчева" број 21/18), потребно је израдити елаборат за рани јавни увид.

У складу са одредбама Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Службени гласник РС" број 64/2015), израђен је овај елаборат за потребе спровођења процедуре Раног јавног увида у плански документ.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Измене и допуне плана обухватају простор који је у оквиру граница обухвата основног плана. Граница планираног грађевинског подручја града Панчева обухвата делове катастарских општина Панчево и Војловицу. Наиме, граница катастарских општина Панчево и Војловица налазе се у средишњем делу општине-града на западној страни и граничи се са следећим катастарским општинама: са северозапада катастарским општинама Јабука и Качарево, са североистока катастарским општинама Банатско ново село и Долово, са јужне стране катастарским општинама Старчево и Иваново и са западне стране општином Гроцка и општином Палилула (катастарске општине Овча и Комарева Хумка).

Осим тога, у обухвату плана се налазе и посебне просторне целине - насеље "Стари Тамиш" као и нова депонија.

Површина планираног грађевинског подручја града Панчева износи 6.174,11 ха док је површина посебних просторних целина 191,44 ха, те је укупна површина простора у обухвату овог Плана 6.365,55 ха.

Коначна граница планског подручја обухвата Измена и допуна плана ће бити дефинисана приликом припреме нацрта планског документа.

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА ВИШЕГ РЕДА

Плански основ је:

- Просторни план града Панчева ("Службени лист града Панчева" број 22/12 и 25/12-исправка)

Извод из планског документа вишег реда:

3.1 Swot анализа

(Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats - снаге, слабости, прилике, претње)

SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализом идентификоване су све релевантне карактеристике општине, изведене на основу детаљне анализе појединих области.

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	- плодне лесне заравни - плодне лесне терасе - плодне алувијалне равни - плодно пољопривредно земљиште - одговарајуће поднебље за производњу широког спектра ратарских култура - природни водотоци и генерално гледано обиље доступне воде - добра педолошка својства земљишта - природне вредности - минералне сировине - шуме (природни услови за узгој шума и фрагменти аутохтоних шума значајни са аспекта заштитно-регулационе функције - вишефункционално коришћење постојећих шумских површина - ловиште "Доње Подунавље" заступљено са врстама високе и ниске дивљачи	- неравномерна количина падавина - неповољан распоред шума за укупно подручје општине - мала шумовитост - неразвијена категорија ваншумског зеленила - загађеност животне средине на неким локацијама
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- коришћење алтернативних извора енергије (ветар, биомаса, биогаз, геотермална енергија, хидроенергетски потенцијал) - коришћење минералних сировина - могућност наводњавања - могућности измене сетвене структуре у циљу повећања удела високоакумулативних култура - повећање шумовитости кроз пошумљавање непошумљеног шумског земљишта - побољшање микроклиматских услова кроз подизање ваншумског зеленила (ветрозаштитног и пољозаштитног) уз канале и путеве, као и пошумљавање пољопривредног земљишта	- елементарне непогоде (суша, поплава, град) - коришћење хемијских средстава у пољопривреди у заштићеним зонама - изражена еолска ерозија - незаштићеност водних ресурса од загађења, како постојећих тако и планираних - велика заступљеност пољопривредног земљишта бољег бонитета представља ограничење за подизање нових шумских површина - ограничења у подизању ваншумског зеленила су обавеза заштите насипа и канала, обавеза остварења безбедности саобраћаја, посебно на јавним путевима, велика финансијска улагања у процесу експропијације земљишта и исплативости подизања ових појасева на пољопривредном земљишту

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ДЕМОГРАФИЈА	- јефтина радна снага - млади образовани кадрови међу незапосленима - добра квалификациона структура кадрова - релативно лака приступачност дневних миграната радног становништва из околних насеља	- неповољна старосна структура становништва - незапосленост - одлив квалификованих кадрова
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- утврдити локалне мере популационе политике - образовање кадрова	- пад наталитета - миграциони процеси - пораст незапослености - немогућност задржавања школованих младих кадрова

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ПРИВРЕДА	- богато сировинско залеђе - основ за производњу здраве хране - близина великог тржишта града Београда - постојећи капацитети за прераду пољопривредних производа - привредни ефекти лова и ловног туризма - изграђени лучки капацитети - развијена прерађивачка индустрија	- слаба привредна активност - недовољан степен инвестиционе активности - низак степен предузетничке иницијативе - неискоришћеност постојећих капацитета - недовољна повезаност образовних институција и тржишта рада - уситњеност земљишних поседа - лоша старосна структура пољопривредних произвођача - израбованост машинског парка - мала улагања у лов и ловни туризам
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- стварање стимулативног пословног окружења - подршка приватној иницијативи - динамичнији развој малих и средњих предузећа - развој прехранбених капацитета - унапређење стања шума - унапређење услова станишта за развој дивљачи и ловни туризам	- недовољна стимулација за развој предузетништва - могућност уласка прљаве индустрије - недовољне стране инвестиције за активирање гринфилд зона - недовољне стране инвестиције за активирање постојећих радних зона

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ПОЉОПРИВРЕДА	земљишни фонд: - пољопривредне површине чине 83,38% укупних површина Града (63057,48ха) - хомогена агро-еколошка област са местимично издиференцираном структуром коришћења пољопривредног земљишта - пољопривредно земљиште повољно уз мере унапређења, - природне погодности за производњу за све врсте ратарске производње, воћарства - присутност дуге традиције у производњи одређених пољопривредно-прехранбених производа - постојећи фонд земљишта омогућава прехранбену сигурност становништва посебне природне вредности - земљишта 1 до 4 катастарске класе	- недовољна искоришћеност потенцијала - лоше организованост пољопривредне производње због: - уситњености поседа, неуражене комасације, - застареле механизације - еолске ерозије - недостатка знања и непостојања саветодавне службе - неусклађености са савременим тенденцијама и потребама интензивне пољопривредне производње - високог степена зависности пољопривредне производње од екоуслова у вегетационом периоду (нефункционисање локалних система за наводњавање, не примењивања мера неге)

	заузимају око $\frac{3}{4}$ укупних пољопривредних површина - изузетни природни услови за развој ратарства, воћарства и повртарства - Подунавље - пејсажне вредности с демографског аспекта - спремност и традиција код становника да се баве пољопривредом - значајно учешће мешовитих домаћинства која су, по правилу, спремнија за иновације у пољопривреди и другим делатностима - близина Београда и других великих потрошачких центара Концентрација приватног капитала у појединим делатностима са тенденцијом проширења привредне активности - повољан положај на Коридору 7 и 4	- лоше интегрисаности пољопривредника са фирмама из области снабдевања, прераде и промета - ограничености недостатком радне снаге - непланског претварања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе с демографског аспекта - у целини посматано, све старија популација - *неповољна образовна структура пољопривредних становника - ограничене могућности запошљавања у непољопривредним делатностима - недостатак радне снаге у пољопривредним радним шплицевима - низак степен инфраструктурне опремљености - нерешено питање одвођења отпадних вода, евакуације черстих отпадака - низак степен развијености пољопривредне инфраструктуре - одсуство наводњавања и одводњавања - недостатак финансијских средстава за значајнија инвестициона улагања - не постоји самоорганизовање пољопривредних произвођача у задруге и/или професионалне асоцијације
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- активније укључење у интеграционе токове - услови за еко-еко развој - интензивније везе између делатности пољопривреда-туризам, пољопривреда-индустрија, пољопривреда-занатско-услугне активности... - развој сеоског, етно, еко и агро-туризма - развој савремене пољопривредне производње, (за снабдевање становништва, туристичко-угоститељских објеката у оквирима града и дуж Коридора 7 и 4 и близина коридора 10. за пласман ван подручја), здраве хране, мини фарми специфичних производа (пужева, кунића и зечева), подизање нових плантажа воћа, пластеника и стакленика (за рано поврће и цвеће) - за добијање ознаке дефинисаног географског порекла, екопрефикса код пољопривредних производа - развој малих производних капацитета који су усклађени са захтевима тржишта и еколошким карактеристикама средине - развој компаративних делатности и функција одговарајућег нивоа производње и услуга: објекти јавних служби (пошта, банка, откупна станица), савремених модалитета домаће радности и занатских услуга, ширење предузетништва у свим сферама	- нарушавање квалитета животне средине због - повећања концентрације становништва и активности - промене односа коришћења пољопривредног земљишта и других корисника земљишта - небалансиране валоризације ресурса и осталих елемената пољопривреде - неконтролисана употреба хемијских средстава у пољопривредној производњи и тиме загађивања подземних вода - непоштовање неопходних мера заштите околног простора током производног процеса - заузимања квалитетног пољопривредног земљишта од стране других корисника - незаштићеност земљишта од еолске ерозије (недостатак ветрозаштитних појасева) - могућег конфликти интереса између појединих делатности на релацији пољопривреда – туризам - индустрија - раслојавања пољопривредних газдинстава од оних слабијих према веома јаким пољопривредним породичним газдинствима - интензивирање депопулације и емиграције становништва

	друштвено-економског живота, од примарне пољопривредне производње и агробизниса, производних услуга и занатства, па све до отварања приватних ветеринарских станица, информатичких сервиса и слично	
--	---	--

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ИНФРАСТРУКТУРА	- европски коридори 7 и 4 као и близина коридора 10 - путни коридори државног пута I реда број 1.9 (Е-70 Београд - Панчево - Вршац – Румунија) - државни пут I реда Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин – Смедерево - државни пут II реда број 124 Опово - Глогољ - Јабука – Панчево - магистралне пруге Београд - Панчево – Вршац (веза са коридором IV) и Кикинда - Зрењанин – Панчево - коридор пловног пута реке Дунав и Тамиш - мрежа општинских путева - лука јавног-државног значаја - постојећи војни аеродром за активирање цивилног регионалног значаја - постоји значајна покривеност корисника са услугом организованог водоснабдевања - снабдевање водом јужних насеља из градског система - добра изграђеност насеља канализационом мрежом - добра покривеност простора електроенергетском инфраструктуром - добра покривеност простора телекомуникационом инфраструктуром - изградња паневропског нафтовода - изградња продуктовода - из области обновљивих извора предвиђа се изградња објеката обновљивих извора	- слабо одржавање и неодговарајућа опремљеност путне и водне мреже - недостатак квалитетних и разноврсних смештајних капацитета - недовољно истраживање енергетских потенцијала и експлоатације минералних сировина - недовољна изграђеност канализација отпад. вода - недовољан капацитет електроенергетских објеката - недовољан степен дигитализације - низак ниво развоја информационих система и њихова примена - неизграђени гасоводи средњег притиска - насељена места нису сва гасификована - у области обновљивих извора још увек не постоје изграђени објекти обновљивих извора
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- могућност коришћења нових енергетских потенцијала (геотермална енергија, биомаса, соларна енергија, енергија ветра) - максимално искоришћавање постојећег гео-саобраћајног положаја за развој путног-друмског и водног саобраћаја (више као туристичко рекреативног потенцијала) - едукација становништва и подизање свести код потрошача воде - реализација програма двонаменског коришћења канала за одводњавање у сврху наводњавања - ревитализација и реконструкција објеката ХС - развој наутничког туризма - повећање степена сигурности и ефикасности електроенергетске инфраструктуре - обезбеђење довољно капацитета електроенергетских и телекомуникационих објеката	- непримењивање информационих технологија у свим сферама - не обезбеђивање производње енергије из обновљивих извора - утицај коридора на околину: бука, аерозагађење и др. - ЕУ стандарди и неодржавање саобраћајне инфраструктуре

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ	- близина државног центра-Београда - добра изграђеност мреже установа за социјалну и здравствену заштиту - добра изграђеност мреже установа за едукацију становништва (предшколско и основно образовање) - добра изграђеност мреже установа за образовање становништва (средње школе и факултети) - мрежа установа из области културе, информисања и спортских делатности	- неусклађеност образовног система са новим захтевима привреде - недостатак маркетинга и промоције града - недостатак изложбених простора - недостатак спортских објеката (отворени и затворени олимпијски базени, спортска сала са већим капацитетима) - лоше стање објеката културе у насељеним местима
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- могућност развоја еколошког туризма (у насељима) уз Дунав и Тамиш - унапређење услова рада социјалне и здравствене превентиве - већа сарадња привредних и непривредних организација са институцијама за образовање ради школовања кадрова потребних профила (едукације омладине и радника) - едукације становништва о значају заштите животне средине, културних и природних добара - развој информационе делатности (презентација привредних, природних, културних добара и активности) - отвореност локалне самоуправе за нове изазове	- већа финансијска улагања за потребе заштите и комуналне опремљености - одлив високообразованих кадрова - повећање сиромаштва - недостатак кадрова за информатику - успоравање реформи

ФАКТОРИ	СНАГА, ПОТЕНЦИЈАЛ, ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ, ОГРАНИЧЕЊА, НЕДОСТАЦИ
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	- природне карактеристике подручја - плодно земљиште - лежишта минералних сировина	- загађеност животне средине, на неким локацијама - гасификација насеља није потпуна - лош квалитет воде за пиће у већини насеља - мали проценат шумовитости - још увек неизграђена регионална депонија - неуређена одлагалишта отпада и сточних гробаља у насељима
	ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
	- креативно управљање природним и стеченим ресурсима - одрживо коришћење природних ресурса - довршетак пројеката санације последица НАТО бомбардовања у јужној индустријској зони, санација главних извора загађивања у Панчеву као основа за одрживи развој локалне заједнице - ревизија постојећег катастра загађивача ваздуха и довршетак катастра за ваздух (катастар имисија и деловања), израда интегралног катастра за животну средину - за све делове животне средине (катастар емисија, катастар имисија и катастар деловања) и катастра непријатних мириса - оптимизација система континуалног аутоматског мониторинга Града Панчева и конституисање система	- конфликт између коришћења енергетских ресурса, експлоатације минералних сировина, развоја термоенергетске инфраструктуре и заштите животне средине - загађивање отпадом, индустријским отпадом, утицај саобраћајних коридора на околину: бука, аерозагађење и др. - коришћење хемијских средстава у пољопривреди

	биомониторинга - доградња еколошког информационог система Града Панчева и његово повезивање са информационим системом заштите животне средине Републике Србије - наставак започетог процеса стварања Локалне Агенде 21 као трајне обавезе развијања заједнице на одрживи начин - наставак спровођења пројекта, процеса, Панчево здрав град, са тенденцијом проширења на читав град, према методологији Светске здравствене организације - израда Плана управљања комуналним отпадом у граду Панчево, односно у региону - отварање градске/регионалне санитарне депоније са пратећим садржајим - оснивање депоније инертног отпада и погона за третман дела биохазардног тј. анималног отпада - оснивање градског информационог система - катастра опасног и биохазардног отпада - завршетак израде градског плана заштите од удеса, као саставног дела плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама - увођење еко менаџмент система према ISO стандардима серије 14000 или EMAC 2 у сва панчевачка предузећа која својим радом утичу на животну средину, а нарочито у предузећа јужне индустријске зоне и у јавно-комунална предузећа града Панчева - озелењавање насеља, градског насеља и села града Панчева и пошумљавање подручја Панчева ради достизања препорученог, оптималног нивоа озелењености и пошумљености, подизање санитарно заштитних зелених појасева око појединих индустријских зона, пре свега јужне зоне, и ветрозаштитних појасева око села и дуж регионалних и магистралних путева - повећање броја заштићених природних добара на простору града Панчева, односно апсолутно и релативно повећање површина под заштитом - ревитализација угрожених природних система и потенцијала на територији града - решење неадекватног коришћења приобаља Дунава и Тамиша (успостављање рекреативне зоне дуж Дунава и Тамиша, једна од мера – изградња бициклистичке стазе у склопу европских зелених стаза – European green ways) - сагледавање и позиционирање луке Панчево у односу на луке Београд и Смедерево - унапређење постојеће индустријске зоне уз Дунав у квалитетан индустријски парк	
--	--	--

	- реконструкција и изградња путне железничке мреже - ревитализација старог градског језгра - изградња, доградња и завршетак гасификације, преваходно на подручјима која су најугроженија загађеним ваздухом у граду (изградња гасоводног полупрстена за јужна насеља, наставак гасовода од Рафинерије до Старчева, Омољице, Иванова Банатског Брестовца и повезивање са гасоводом за Смедерево) - преоријентисање топлотних извора (котларница) које користе „прљава“ горива на „чисто“, гасовито гориво, уз укрупњавање капацитета постојећих и гашење мањих, дотрајалих и нерентабилних котларница - изградња гасовода од ГРЧ-а до Енергане Рафинерије нафте Панчево - санација свих сметлишта комуналног отпада која се налазе у насељима на територији града Панчева	
--	---	--

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНИХ ОГРАНИЧЕЊА

3.1. Грађевинско подручје са претежном наменом површина

У оквиру граница Генералног урбанистичког плана Панчева, глобално посматрано, постоје четири основне зоне као најопштија подела целокупног градског простора.

- централна зона
- средња зона
- спољна зона
- рубна зона
- грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског подручја (енклаве)

Та подела на зоне и целине је оквирна а посматрана је у односу на удаљеност зоне од центра града са радијалним ширењем ка градском ободу. Свака од тих зона садржи мање просторне целине као наслеђе временом формираних функционалних, историјско-амбијенталних, морфолошких и обликовних карактеристика.

Централна зона

Централна зона представља најстарији део града, само градско језгро са најгушћим градитељским наслеђем. Ту се налази управни и административни центар града, затим велики број објеката културе, образовања, здравства, јавних површина.

Од осталих намена преовлађује становање са својим пратећим садржајима (компатибилним наменама), што уз јавне намене и културно-историјско наслеђе, чини значајан и атрактиван амбијент.

Средња зона

Средња зона је простор који се од централне зоне шири ка ободу града до следећих просторних одредница: железничког моста на Тамишу и железничке пруге, улице Стевана Шупљикца; улице Првوماјске и реке Тамиш.

Претежне намене су становање са пратећим садржајима становања.

Спољна зона

Спољна зона је простор који се од границе средње зоне шири ка периферним деловима града.

Претежне намене су становање са пратећим садржајима становања, затим стамбено-пословне и привредне зоне.

Рубна зона

Рубна зона је простор који је са своје унутрашње стране дефинисан границом спољне зоне а завршава се по ободу границом ГУП-а.

Претежне намене су привредне зоне, стамбено-пословне зоне и делимично неизграђено грађевинско земљиште.

Планирано грађевинско земљиште ван граница грађевинског подручја града Панчева (енклаве)

Изван граница грађевинског реона Панчева налазе се две посебне просторне целине односно енклаве:

- насеље Стари Тамиш и
- нова депонија

Насеље Стари Тамиш настало је око 1980.год. тако што је тадашња фирма ПИК "Тамиш" овде отворила своју фарму и ратарску производњу и за потребе својих запослених у близини изградила стамбене објекте. Данас су ови погони у различитом власништву као и стамбени фонд.

Нова депонија је градска намењена за одлагање отпада и зону заштитног зеленила.

3.2. Објекти и површине за потребе јавних садржаја

Грађевинско земљиште јавне намене у граници ГУП-а Панчева је оно земљиште за које се може утврдити јавни интерес за експропријацију непокретности неопходних за изградњу објеката у области: образовања, здравства, социјалне заштите, културе, водопривреде, спорта, саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе свих државних органа, објеката за одбрану земље, као и за изградњу социјалних станова којима се решавају потребе угрожених лица и сл.

У оквиру обухвата плана, јавне површине за објекте и активности од јавног интереса су:

- дечија и социјална заштита
- образовање
- здравство
- управа и администрација - општинска и републичка
- култура
- спорт и рекреација
- зелене површине
- комунални објекти
- комуналне делатности и инфраструктурне површин
- саобраћај, саобраћајне површине и објекти
- водно земљиште - водне површине и објекти:

Даља разрада и детаљније опредељење за доношење градских одлука о грађевинском земљишту јавне намене заснива се на генерално дефинисаним површинама овим Планом и даље, на детаљнијој провери и разграничењу на нивоу појединачних комплекса и парцела у оквиру планова нижег рада.

3.3. Комунална инфраструктурна мрежа са објектима и зеленило

3.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Копнени део транспортног подсистема посматраног подручја чине делови друмског и железничког система:

- у **друмском** саобраћају, путни правац међународног значаја Е70 према Румунији и домаћи правци према Ковину, Зрењанину и Београду;
- у **железничком** саобраћају, пруга међународног значаја према Румунији, те пруге према Зрењанину и Београду и локална деоница Панчево - центар (Аеродром) – Војловица – Лука - Индустриска зона.

Најзначајнији инфраструктурни блок копненог саобраћаја у граду Панчеву је **железнички чвор Панчево**. Саобраћајни подсистем Панчева је у директној вези са транспортним системом града Београда. Једина физичка веза ова два подсистема остварује се преко друмско-железничког моста на Дунаву, тако да се сви токови железнице из правца Румуније

и Баната према југу сажимају и једноколосечном пругом укључују у београдски железнички чвор недовршене и некомплетне инфраструктуре. То је и *највећа генерална слабост овог дела система*.

Доминацију за превоз путника до Београда преузима друмски аутобуски превоз. Отварање нових линија, израда редова вожње, тарифни систем, систем наплате превоза итд. треба да буду функционално потпуно обједињени и организовани кроз јединствен систем управљања тако да за кориснике представљају хомоген систем превоза путника.

У **водном транспорту**, носилац свих активности је Лука „Дунав“ – међународна лука од државног значаја. Лука има све локацијске предности са аспекта водног саобраћаја, јер се налази на европском пловном путу већег значаја (коридор VII), на осовини Роттердам - Црно Море. Поред примарних задатака претовара, у Луци су заступљени и елементи мултифункционалности у погледу пружања услуга. Лука располаже комплетном механизацијом, објектима и потребном инфраструктуром за обављање претоварних, складишних и свих других пратећих операција и лучких функција.

С обзиром на непосредну близину аеродрома Сурчин, на подручју обухваћеним ГУП-ом Панчева потребе за развојем посебног **ваздухопловног** пристаништа за јавни саобраћај (путнички и теретни) су мале. На комплексу фабрике авиона "Утва" Панчево лоциран је аеродром који служи пољопривредним авионима и у спортско - рекреативне сврхе. Планира се задржавање и развој овог спортског аеродрома.

3.3.2. Водопривредна инфраструктура

Водоводна мрежа и објекти

Извориште

Град Панчево се снабдева сировом водом из бушених бунара са две локације. Старо извориште код Сибнице и ново извориште у "Градској шуми". На старом изворишту "Сибница" се већ неколико година не буше нови бунари, већ се врши регенерација постојећих, када им капацитет падне испод 5л/сек и постану нерентабилни. Капацитет изворишта пада годишње за 20-30%. Ново извориште у градској шуми је у фази формирања и на тој локацији постоји тек десетак бунара, с тим да се сваке године избуши по неколико нових бунара са капацитетом од 15-20 л/сек. Век трајања бунара је негде око 7 година. Укупно, на обе локације се тренутно у раду одржава 75 до 85 бунара. Водоносна издан је формирана на дубини од 25-45 м.

Фабрика воде

Постројење за прераду сирове воде "7. јули" је лоцирано на територији општине Палилула, одмах уз Тамишки насип у брањеном подручју. Капацитет филтерског постројења је 600л/сек. Већом производњом на овом постројењу би се угрозио квалитет прерађене воде. У оквиру фабрике воде су изграђени и компензациони резервоари, четири по 1000м³ и један од 5000м³, који се пуне у току ноћи када је минимална потрошња. Ових 9000м³ је довољно да се изравна дневна потрошња тренутно прикључених потрошача.

Црпна станица у оквиру фабрике воде директно потискује прерађену воду у градску мрежу. Од фабрике воде до градске мреже вода се потискује кроз два цевовода. Један је пречника Ø500 и улази у град преко старог друмског моста на Тамишу, док је други Ø800 и улази у град код Црвеног Магацина, чиме је на неки начин формиран примарни прстен. Овим је обезбеђена поузданост напајања градске мреже као и релативно добра уједначеност притисака у мрежи. Притисак у црпној станици у дневном режиму рада је 4,0 бара са варијацијама од 5%. У ноћном режиму притисак на потису је 3,5 бара. Притисак у градској мрежи се углавном креће око 3,0 бара са повременим варијацијама од 2,0-3,0 бара.

На градски водовод су прикључена и насеља општине Панчево јужно од града: Старчево, Омољца, Банатски Брестовац и Иваново.

Мрежа

Водоводна мрежа је у највећем делу града изграђена (90%). Још увек постоји проблем неких делова дивље изграђених насеља на ободу града до којих није стигла градска мрежа водовода.

Други проблем су слепи кракови на појединим местима у граду који нису повезани у прстен и који изазивају значајна снижења притисака у мрежи у периодима велике потрошње.

Трећи проблем су мали пречници на одређеним деловима мреже, који такође нарушавају хидрауличку усклађеност мреже.

Четврти проблем је разноликост цевног материјала и дотрајалост мреже у већем делу градске зоне. Век трајања цевовода процењује се на 50 година и више, с тим што се очекује да најбрже дотрају цевоводи од челика, док азбест цемент, ПВЦ и полиетилен трају знатно дуже. Из дотрајалости цевног материјала проистиче проблем губитака у мрежи и на прикључцима (који су највећим делом челично поцинковани). Губитак који је растао из године у годину сада је прешао 20%, што представља границу толеранције.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш имају сопствене системе водоснабдевања који се састоје од бушених бунара, пумпног постројења са хлоринатором и дистрибутивне водоводне мреже. Поред проблема брзог старења бунара имају и проблем непотпуног третмана сирове воде. Ови проблеми се директно манифестују недовољним капацитетом и квалитетом санитарне воде.

На основу ГУП из 1976. године, за општину Панчево урађена је 1988. године "Студија снабдевања пијаћом водом насеља општине Панчево" којим је тај ГУП разрашћен.

Канализациона мрежа и објекти

Фекална канализација

За разлику од водоводне, мрежа фекалне канализације се много спорије реализовала у односу на ГУП из 1976. године. План реализације градског постројења за пречишћавање отпадних вода није остварен.

Панчево је град са недовољно развијеном канализационом мрежом фекалних и атмосферских вода. Канализациони систем се развијао као сепарациони, односно одвојене су фекална и атмосферска канализација. Од 1961. године када је почела да се гради фекална канализација па до данас, изграђено је укупно око 90 километара уличне канализације и четири црпне станице.

Велики део града још увек није покривен канализацијом. То се нарочито односи на старије делове града са индивидуалним становањем: Горњи град, Доњи град, Војловица, Топола, као и насеља формирана индивидуалном дивљом градњом: Кудељарски насип, Караула и део Мисе. У око стотинак улица није у потпуности завршена или уопште није изграђена улична канализациона мрежа.

Да би се цео град покрио канализационом мрежом, потребно је да се изгради још око 70 километара уличне канализације. Ово је разлог што се око 4 милиона кубних метара употребљених вода у току године излива у подземље или у Мали рит. На овај начин су угрожени и скоро потпуно загађени горњи нивои подземних вода и сви водотокови на територији града.

Око 6 милиона кубних метара употребљених вода града које се прихватају канализационим системом, упуштају се без претходног пречишћавања у реку Дунав.

Већи део индустрије није прикључен на градски систем канализације, већ се отпадне воде директно изливају у Мали рит (Утва, Стаклара и Крзнара) и реку Надел (Млекара и Штиркара).

Велики део канализационе мреже је, због конфигурације терена на коме лежи град, изграђен испод апсолутне коте од 73,00 мнм, односно на дубинама већим од 4 метра. Повишењем нивоа подземних вода након изградње хидроелектране "Ђердап" и након перманентног повишења водостаја Дунава и Тамиша, око девет километара канализационе мреже се нашло у подземној води. Од тога је око седам километара мреже пречника од Ø250 до Ø400 и око два километра је главни бетонски колектор пресека 110/60см. Будући да се већи део те канализације градио од бетонских цеви у лесном тлу, ова канализација је непрестано угрожена од слегања и продора подземних вода. Бетон се такође показао као лош материјал, неотпоран на агресивност како употребљених вода тако и тла и подземних вода. Све ово изазива честе хаварије на канализационој мрежи.

Секундарна мрежа у граду се споро развијала баш због неизграђености главних колектора.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш имају изграђене локалне системе фекалне канализације. Нажалост, ни једни ни други немају системе за пречишћавање фекалних, а поготово процесних употребљених вода, већ се оне директно упуштају у каналску мрежу то јест у Надел.

За Панчево је 1986. године урађено "Идејно решење фекалне канализације за град Панчево" којим су смернице ГУП из 1976.године до извесне границе разрађене.

Атмосферска канализација

За већи део територије града није до сада решено питање одвођења атмосферских вода. Само 30% градских улица има атмосферску канализацију. Од постојеће мреже атмосферске канализације један део је старији од 70 година (стари зидани колектори у центру и приобаљу).

Атмосферска канализација се развијала као и фекална - релативно споро, али су за разлику од фекалне, реализовани главни (дубоки) колектори у улицама Иве Лоле Рибара, 6. Октобра, Иве Курјачког и Првوماјској и две црпне станице на Тамишу. Тек изградњом ових главних колектора стекли су се услови за изградњу нове и ширење постојеће секундарне мреже.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш немају изграђену цевну атмосферску канализацију, већ само отворене упојне канале дуж саобраћајница.

Што се тиче каналске мреже у зони града постоје три главна отворена канала која су на неким краћим деоницама чак и зацењена. Сва три канала се уливају у Надел. У зони Кудељарског насипа на северној страни града, налази се такозвани канал "Млекара" дужине 2100 метара, затим нешто јужније такође у зони Кудељарског насипа канал "Панчевачки-33" у дужини од 5580 метара и у зони старе Мисе канал "Водице" у дужини од 4468 метара. Канали су у функцији, иако су на граници употребљивости због недовољног одржавања и одлагања неопходних санација.

За општину Панчево урађено је 1986. године "Идејно решење атмосферске канализације за град Панчево" којим су смернице ГУП из 1976.године до извесне границе разрађене.

Хидротехнички објекти

Регулисање Тамиша и уређење обала

Као прва и основна ствар у циљу регулације Тамиша је изградња устава код Опова и у Панчеву. У оквиру устава "Панчево" изграђена је црпна станица капацитета 15 м³/сек, чији је задатак да после поплава (потапања инундације Тамиша за ниво Дунава преко 73,00) препумпа у што краћем временском периоду вишак воде и спусти коту Тамиша на 68,00.

Изградњом ових устава омогућено је одржавање нивоа Тамиша на коти 68,00 за све водостаје Дунава ниже од коте 73,00. То практично значи да Тамиш у току највећег дела године или чак и читаве године (што зависи од хидролошких карактеристика године) има константан ниво на жељеној коти и тада црпна станица ради са смањеним капацитетом од 5 м³/сек ради одржавања биолошког минимума.

У циљу регулисања Тамиша и уређења његових обала је реализована изградња кеја са шеталиштем у два нивоа са широким могућностима озелењавања. Кеј је рађен на потезу од бродоградилишта до друмског моста на Тамишу са котама круне насипа од минималне 76,10 мнм до максималне 76,40 мнм. Корито Тамиша је трапезног облика и ширине 60м на коти 68,00 мнм. Дно корита је на коти 65,00 мнм, а косине су у нагибу 1:3. Прва косина је обложена обрађеним бетонским плочама од дна корита до првог нивоа шеталишта који се налази на коти 71,00 мнм и који је поплочан у ширини од 4м. Косина од првог нивоа (71,00 мнм) до другог нивоа (76,40 мнм) је у нагибу 1: 3 и не облаже се већ је затрављена.

Коте круне Дунавског насипа у зони града (стационажа 67+189 до 73+082) се крећу од минималне 76,60 до максималне 77,40.

Као трећа битна ствар која је планирана али није реализована је исправљање велике кривине (меандра) у Горњем граду прокопавањем новог корита чиме би се скратио ток Тамиша за око 900 метара, повећале брзине тока воде и ослободило око 11 хектара сада готово неискоришћене градске површине.

3.3.3. Електроенергетска инфраструктура

У циљу обезбеђења планиране потрошње електричне енергије на територији Панчева градиће се електроенергетски објекти за пренос и дистрибуцију електричне енергије. Стратегија даљег развоја електроенергетског система је да створи оптимално решење довољно сигурног, квалитетног и економичног снабдевања електричном енергијом потрошача на подручју града Панчева, али уз рационалну употребу електричне енергије и снаге од стране потрошача. Основни циљ је да се омогући неометан развој било ког потрошача на територији Панчева у погледу електричне енергије и снаге, јер је развијена електроенергетска мрежа битан предуслов за развој привреде у целини.

Изградња електроенергетских објеката треба да прати изградњу стамбених, привредних и других објеката, што подразумева благовремену изградњу електроенергетских капацитета, уважавајући усвојену концепцију електроенергетске мреже за расподелу и дистрибуцију електричне енергије.

Снабдевање града Панчева електричном енергијом вршиће се из извора изграђених на територији републике Србије далеководима 110kV, 220kV и 400kV до ТС "Панчево-2" 400/220/110kV

3.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Телекомуникациона инфраструктура

Циљеви развоја телекомуникационе инфраструктуре проистичу из потребе привреде, као и осталих корисника, а којима је потреба да се створи јединствена телекомуникациона мрежа различитих сервиса, као и да се створи услов за увођење и изградњу нових телекомуникационих сервиса и услуга, примењујући најсавременију телекомуникациону технологију.

У том смислу треба радити на проширењу и модернизацији свих видова телекомуникационе инфраструктуре.

КДС мрежа

Пун смисао КДС Града Панчева добија решавањем на глобалном нивоу, односно интеграцијом у јединствен технолошки систем Србије.

3.3.5. Термоенергетска инфраструктура

На подручју које обухвата ГУП, потрошачи се снабдевају топлотном енергијом посредно или непосредно из два централизоване система: топлификационог и гасификационог, с тим што је топлификација примарна у загревању објеката за вишепородично становање и пословни простор а гасификација преовлађује у индивидуалним домаћинствима. Потрошачи који нису прикључени на један од ових система снабдевају се енергијом потребном за грејање путем индивидуалних ложишта, енергентом који им највише одговара.

У обухвату ГУП егзистирају две основне групације потрошача топлотне енергије и енергената и то:

- потрошња топлотне енергије и енергената за потребе грејања стамбених простора и простора намењеног пратећим функцијама становања, искључиво у зимском периоду део ових потрошача у летњем периоду користи санитарну топлу воду;
- потрошња топлотне енергије и енергената за потребе индустрије и пољопривреде (грејање и технологија), потрошња читаве године.

На основу техноекономске анализе из Студије топлификације и гасификације Панчева (израђена 2004 год.), прихваћен је концепт топлификације са системом повезаних градских топлана.

Систем даљинског грејања Панчева је формиран из два „острвска“ независна реонска система који су се развијали око топлана „Котеж“ и „Содара“.

У протеклом периоду је изграђен нови вреловодни систем од ТО „Котеж“ до стамбених насеља „Тесла“ и „Стрелиште“ и превезане су све постојеће котларнице у овим насељима на систем ТО „Котеж“. Такође је проширен и капацитет ове топлане са уградњом нове котловске јединице. У непосредном окружењу ТО „Котеж“ изграђено је поље соларних колектора за потребе централизоване припреме топле потрошне воде за неђеље Котеж 2, као алтернативни систем.

Извршено је такође прикључење додатног козума постојећих градских четврти у најужем делу центра Панчева на топлану "Содара" изградњом вреловода од ТО „Содара“ до постојећих котларница које су лоциране у централном делу Панчева, а Студијом топлификације и гасификације Панчева су планиране за прикључење на нову топлану ТО „Центар“. Изградњом вреловода је развијена инфраструктура за даље ширење топлификације. Потреба за изградњом нове топлане јавиће се у тренутку попуњавања капацитета ТО „Содара“. Такође је у току проширење капацитета ове топлане са уградњом нове котловске јединице.

Планирану локацију ТО „Центар“ треба преиспитати у зависности од развоја подручја ужег центра, с обзиром да се планирана локација налази у близини старог језгра Панчева које представља посебан интерес града у пројекту „Старо Панчево“, а истовремено се налази у зони археолошког налазишта. План даје могућност да се изврши измештање планиране ТО „Центар“ на другу локацију. Уз постојећу ТО „Содара“ планиране су парцеле у зони „комуналне делатности“, за евентуалну изградњу нове или/и проширење постојеће топлане.

На подручју обухваћеним ГУП-ом постоје следеће гасне инсталације и објекти:

- Гасна мрежа високог притиска (мрежа ГРЧ - Плинара)
- Дистрибутивна гасна мрежа средњег притиска (ДГМ и градска мрежа)
- Дистрибутивна гасна мрежа ниског притиска (ДГМ)
- Мерно- регулационе станице

Постојећа мрежа гасних инсталација (ДГМ и градски гасовод) се задржава.

Од изграђених МРС за широку потрошњу само је једна изграђена за излазни ниски притисак од 100 мбар, док су све остале рађене према савременијим техничким решењима у домену употребе материјала у дистрибутивним гасоводним мрежама, те је њихов излазни радни притисак 2 бара. Обзиром да се ради о полиетиленским дистрибутивним гасоводним мрежама, максимални радни притисак се може повећати и до 4 бара.

Осим за грејање, гас се користи и у технологији код индустријских потрошача као и у домаћинствима за припрему топле воде и спремање хране.

За потребе НИС-Рафинерије нафте Панчево изграђен је нови челични гасовод од ГРЧ-а до Рафинерије као и Мерна регулациона станица.

Јавно и друго зеленило

Са порастом урбанизације изграђено окружење има све већи утицај на животну средину.

Садржај и нормативне величине зеленила варирају у зависности од дела града у којем се налазе предметне зелене површине. Збир свих зелених површина у граду треба да износи мин. 45,00 м²/становнику. На Саветовању сталне конференције градова донети су нормативи да унутарградско зеленило износи 25 м²/становнику.

Зелене површине у оквиру уличних профила

Основни задатак ових зелених површина је да изолује пешачке саобраћајне површине и ткиво стамбених блокова од колског саобраћаја, односно његовог негативног деловања на околину, створе повољне санитарно-хигијенске и климатске услове и повећају естетске вредности насељског урбаног пејсажа. Од укупне површине намењене простору за саобраћај, око 30% треба да је намењено зеленилу. При избору врста за улично зеленило треба водити рачуна да осим декоративних својстава саднице буду у складу са условима средине у уличним профилима (отпорност на збијеност тла, водни капацитет земљишта, прашину, гасове) и на довољној удаљености од инфраструктурних инсталација. Поред бициклистичких стаза формирати линијско зеленило и, у зависности од ширине зелене траке, користити или само високу вегетацију, или комбинацију високе дрвенасте вегетације са жбунастим врстама. Требало би формирати једностране или двостране дрвореде или засаде у комбинацији са шибљем у свим улицама у којима дрвореди нису формирани и у којима ширина профила то дозвољава.

Тргови

Следећа категорија зелених површина која би требало да се појави у појединим уличним профилима су зелени тргови (комбинација попличаних површина и дрвећа) који могу бити коришћени за места где се укрштају поједине саобраћајнице. Формирањем тргова на оваквим местима може се успоравати саобраћај.

Спортско-рекреативне површине

Зеленило спортско-рекреативних површина треба да чини 40-50% од укупне површине. Спортско-рекреативне површине треба да буду заштићене од ветра и добро повезане са осталим деловима насеља. У односу на општу норму од 25м²/становнику унутар насеља, активна рекреација треба да учествује са 18% или 4,5м²/становнику, а ту спадају дечија игралишта и терени за омладину. Ова врста зеленила треба да је формирана тако да створи

сенку на јужним експозицијама. Његова функција је пре свега заштитна, мелиоративна, санитарна и друштвено-социјална.

Зелене површине у оквиру стамбених блокова

У овим блоковима требало би да се зелене површине формирају на начин да им се истичу естетске вредности, а са циљем побољшања микроклиматских и хигијенских услова (заштита од сунца/прегревања, заштита од ветра, смањење количине загађујућих честица и прашине, смањење буке, регулација влажности ваздуха...) а самим тим и квалитета живота становништва.

Зелене површине у оквиру школских комплекса

Једна од малобројних веза човека и природе представљају зелене површине и оне имају кључну улогу у очувању природних вредности урбаних подручја. Из тих разлога је веома важно да школски комплекси имају велике, примерене, неговане зелене површине са израженим едукативним карактером.

3.4. Површине остале намене

Као остала намена, у простору обухвата плана најзаступљеније је становање са компатибилним наменама, затим разни облици пословања и привредних делатности.

3.5. Непокретна културна и природна добара

3.5.1. Евидентирана и заштићена културна добра

Вредност историјског Панчева садржана је у материјалном сведочењу његовог градитељског наслеђа, траговима и знацима више историјских периода, специфичним социјалним, културним, антрополошким, географским везама и континуитетом оствареним између појединачних историјских грађевина и урбаног контекста. Историјска стратиграфија, хармонија стварана традиционалним грађевинским материјалима и методама грађења, део су његове аутентичности који мора бити поштован. Ради се о једном мултифункционалном организму, са просторима валоризованог наслеђа и идентификованим аутентичним историјским грађевинама и амбијенталиним целинама али и потреби уклапања савремене градње у оквиру постојеће архитектонске вредности.

3.5.2. Евидентирана и заштићена природна добра

На подручју насељеног места Панчево већ више година је под заштитом споменик природе Кестен Ћурчина у Панчеву. Управљач овог споменика је ЈКП Зеленило Панчево.

3.6. Животна средина

Актуелно стање животне средине насељеног места Панчево под утицајем је више чинилаца од којих су најзначајнији физичко-географски и глобални и локални климатски фактори, створена урбана структура, интензиван моторизован и други саобраћај, економске делатности и друштвени и културни процеси на нивоу града и шире. Неколико деценија Панчево проживљава хроничну еколошку кризу, чак угрожавање, што се испољава у великом загађивању и загађености свих медијума животне средине и деградацији појединих еко система. Производња и прерада сировина у области нафте, хемијске и петрохемијске индустрије, уз употребу непотпуно модернизованих технологија и неадекватних решења у еколошкој политици, изазвала је низ проблема, како еколошких тако и економских, у даљем развоју града. Најзначајнији узроци проблема у животној средини су:

- Висока концентрација базне хемијске индустријске производње, на једном месту, непосредно уз насеља;
- Локација највећих индустријских комплекса, као што су НИС Рафинерија нафте Панчево, ХИП Петрохемија и ХИП Азотара Панчево, на правцу доминантних ветрова према насељима;
- Коришћење застареле технологије на постројењима старим преко тридесет и више година, а у која, у претходном периоду, није довољно улагано;

- Стална опасност од могућих хемијских удеса већих размера, због непоштовања основних начела заштите животне средине;
- НАТО бомбардовање града и нафтно-петрохемијског комплекса и непотпуна санација еколошких последица тога чина;
- Некадашња нелегална градња без поштовања важеће планске документације, као и непоштовање закона из области заштите животне средине.

Некада је због свих ових појава Панчево класификовано као црна еколошка тачка у Републици Србији. У Просторном плану Републике Србије су хемијски комбинати и Рафинерија нафте Панчево назначени као најзначајнији загађивачи ваздуха. Према показатељима квалитета животне средине, као и изводима из Просторног плана Републике Србије, Панчево спада у најугроженија подручја (hot spots) у Републици. Наш град је, наиме, сврстан у прву категорију подручја у којима је загађена и деградирана животна средина (локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, урбана подручја, подручја отворених копова лигнита, јаловишта, депоније, термоелектране, коридори аутопутева, водотоци IV „ван класе“) са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота. У Просторном плану је предвиђено да се за ову категорију подручја обезбеде таква решења и опредељења којима ће се спречити даља деградација и умањити ефекти ограничавања развоја. Главни задатак се састоји у санацији и ревитализацији деградираних и угрожених екосистема и санирању последица загађења, да би се створила квалитетнија животна средина.

Квалитет ваздуха

Загађеност ваздуха у граду у највећој мери проузрокује интензивна индустријска производња у којој се још увек већим делом користи застарела технологија и примењују неадекватна техничко-технолошка решења у заштити животне средине. Највећи извори загађивања ваздуха у Панчеву су индустријски погони односно фабрике јужне индустријске зоне (ХИП Азотара, ХИП Петрохемија, НИС Рафинерија нафте Панчево), термо-енергетски процеси – објекти за загревање простора (топлане, котларнице и индивидуална ложишта – у зимском периоду) и саобраћај. На простору обухваћеног Генералним планом, ови извори загађивања ваздуха посебно угрожавају насеља Тополу, Војловицу, Стрелиште и Содару.

Индустрија као извор загађења ваздуха

Три предузећа у јужној индустријској зони Панчева спадају у најзначајније изворе загађивања не само у Панчеву, него и у Републици. У оквиру фабрика ХИП Петрохемија, ХИП Азотара и НИС Рафинерија нафте Панчево, и у вези са њима, постоје различити типови извора емисија као што су:

- тачкасти енергетски извори – индустријска ложишта великог капацитета за сагоревање горива (сумпордиоксид и азотдиоксид);
- дифузни извори емисије – резервоари и претакалишта лаких течних деривата и пиролитичког бензина (слободна отпаравања бензена, толуена, ксилена итд.);
- површински извори емисије – постројење за пречишћавање отпадних вода из Рафинерије (75%) и Петрохемије (25%), из којег се емитују лако испарљиви угљоводоници – бензен, толуен, ксилен, као и сулфиди, меркаптани и сулфонати (једињења непријатног мириса);
- тачкасти – процесни извори емисије карактеристичних неорганских загађујућих материја (амонијак, сумпордиоксид, азотни оксиди, угљенмоноксид и сл);
- приземни извори емисије: интензиван моторизован саобраћај (посебно у раним јутарњим сатима, због превоза запослених), бензинске пумпе, разне радионице за фарбање итд, из којих се, такође, емитују бензен, толуен, ксилен, полициклични угљоводоници и друге загађујуће материје (процеси пуњења резервоара бензинских станица, процеси пуњења резервоара аутомобила и процеси у мотору са унутрашњим сагоревањем).

Ложишта као извор загађивања ваздуха

Око 40% грађана Панчева користи даљински систем грејања, док остали становници употребљавају индивидуалне начине загревања. Најчешће се, ради добијања топлоте, и даље сагоревају фосилна горива: природни гас, лож уље, дрва и угаљ, с тим што је природни гас најзаступљенији. Највеће загађивање ваздуха потиче од коришћења чврстог горива.

Саобраћај као извор загађивања ваздуха

Панчево има развијену мрежу саобраћајница, где се градска улична мрежа користи и за превоз индустријских сировина и производа. Док је путнички и теретни железнички саобраћај, углавном, одговоран за загађивање буком, друмски, путнички и теретни, саобраћај изазива повећан ниво буке и загађеност ваздуха, земљишта и вода. Висока просечна старост и дотрајалост домаћег возног парка, техничка исправност возила и коришћење различитих и недовољно квалитетних горива додатно доприносе загађивању ваздуха. У издувним гасовима моторних возила има око 180 органских компоненти: 47% незасићених угљоводоника, 7% разних ароматичних једињења, 4% алдехида и кетона, 1% фенола, 0,7% алкохола. Већина ових гасова су, заправо, нуспроизводи непотпуног сагоревања горива у моторним возилима. Главни штетни састојци су: угљенмоноксид, непотпуно разграђени угљоводоници, чађ, азотни оксиди, сумпордиоксид и, некада, олово. Ове материје вишеструко штете здрављу човека, расту и развој вегетације, материјалним и културним добрима и видљивости и сунчевом зрачењу. Оне доводе до мењања расподеле ветра и температуре у приземном слоју ваздуха, а тиме и до промене локалних климатских услова. Док је коришћење индивидуалних ложишта допринело појави тзв. лондонског смога, интензиван моторизован саобраћај, уз промењене климатске услове, је утицао на стварање тзв. ЛА смога.

Систем праћења квалитета ваздуха

Систематско праћење квалитета ваздуха у Панчеву је 2017. године, за потребе Града Панчева, обављао Завод за јавно здравље на четири мерна места. Према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха Завод је мерио концентрације одређеног броја загађујућих материја: сумпордиоксида (SO_2), азотних оксида и азотдиоксида (NO_x , NO , NO_2), суспендованих честица (PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$), олова (Pb), бензена (C_6H_6), угљенмоноксида (CO) и приземног озона (O_3). Такође је праћено присуство, али и брзина таложења арсена (As), кадмијума (Cd), живе (Hg), никла (Ni), полицикличких ароматичних угљоводоника (ПАН) и бензо(а)пирена, с тим што надлежни орган може да се одлучи за праћење присуства и других загађујућих материја. На два мерна места (Ватрогасни дом и Завод за јавно здравље), која спадају у државну мрежу урбаних станица за мерење квалитета ваздуха, рађена су следећа мерења: сумпордиоксид, свакодневно 24-часовна мерења; азотдиоксид, свакодневно 24-часовна мерења; бензен, толуен и ксилен 24-часовна мерења сваког шестог дана; амонијак, свакодневно 24-часовна мерења; чађ, свакодневно 24-часовна мерења; укупне таложне материје, месечно и три тешка метала из сваког узорка таложних материја (Pb , Cd , Zn). На друга два места, Стрелиште (Здравствена станица) и Нова Миса (Горњачка 21), смештена у зони становања, вршено је праћење присуства чађи, свакодневно 24-часовна мерења. Поред тога је на Стрелишту обављано аутоматско континуално мерење чађи (BC&UV компоненте чађи) и 24-часовна мерења концентрације суспендованих честица PM_{10} , сваког трећег дана. Накнадно је рађена анализа 40 узорака PM_{10} ради утврђивања садржаја токсичног метала живе (Hg), полицикличких ароматичних угљоводоника (ПАН) и бензо(а)пирена. Уз то је у узорцима PM_{10} испитиван садржај још четири токсична метала (Pb , Cd , As , Ni), сваког деветог дана. У мониторинг квалитета ваздуха је била укључена и мобилна екотоксиколошка лабораторија Завода четири пута наменски прошле године, односно осталим данима на мерењу већег броја параметара (бензен, толуен, ксилен, укупни азотни оксиди, амонијак, суспендоване честице (PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$)), на месту Народна башта.

Истовремено је градска управа Панчева, посредством аутоматског континуалног система, пратила квалитет ваздуха на четири мерна места, мерећи више параметара: улица Цара Душана, сумпордиоксид (SO_2), приземни озон (O_3), ВТХ (бензен, толуен, ксилен), азотни оксиди (NO_x , NO , NO_2); Ватрогасни дом, ВТХ (бензен, толуен, ксилен), ТНМНС (укупни угљоводоници неметанског типа), суспендоване честице (PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$, PM_1); ММ Војловица, сумпордиоксид (SO_2), ВТХ (бензен, толуен, ксилен), тотални редуковани сумпор (TRS); ММ Старчево, сумпордиоксид (SO_2), азотни оксиди (NO_x , NO , NO_2), угљенмоноксид (CO), приземни озон (O_3) и суспендоване честице (PM_{10}).

Када је у питању загађеност ваздуха основним загађујућим материјама већ деценијама се истиче оптерећеност ваздуха чађу и суспендованим честицама, нарочито зими. Концентрације осталих материја, сумпордиоксида, азотдиоксида, укупних азотних оксида, укупне таложне материје, су биле у прихватљивим границама.

Од специфичних загађујућих материја, само је код мерног места Завод забележено повећано присуство бензена, на годишњем нивоу, док су остале материје, попут амонијака и толуена, биле испод задатих вредности.

Квалитет вода

Површинске воде

У Студији просторне диференцијације животне средине на територији АПВ у циљу идентификације најугроженијих локалитета, објављеној 2013. године, стоји да је квалитет воде Дунава низводно од Панчева 2010/2011. године сврстан у III и IV класу. Оцењено је да није постигнут добар статус.

Завод за јавно здравље Панчево је 2017. године на два места купалишта Бела стена проучавао квалитет дунавске воде и утврдио да у микробиолошком погледу она није испуњавала услове за I, II, III класу и да није требало да се користи за купање и рекреацију. Квалитет воде Тамиша је Завод испитивао на више купалишта, укључујући и градско, и закључио да она није задовољила критеријуме за класу I, II, III Уредбе, али се, ипак, могла користити за купање и рекреацију.

Локални водоток Надела на територију Панчева долази незнатно загађена, где онда трпи снажан антропогени притисак, због неометаног испуштања отпадних вода из домаћинства и низа фабрика у насељу Скробара, Кудељарски насип, Миса и процеђивања вода оптерећених вештачким ђубривом и пестицидима.

Подземне воде

Истраживање квалитета подземних вода је у Панчеву у 2017. години вршено само у околини јужне индустријске зоне. То је учинио Градски завод за јавно здравље Београд са подизвођачем, Заводом за јавно здравље Панчево. Узорци су у два наврата, у пролеће и у јесен, узимани са више мерних места. Уколико се упореде резултати анализе урађене 2015. са подацима из 2017. уочава се чешће присуство концентрација арсена, бензола, винилхлорида, 1,1-дихлоретана, 1,1-дихлоретена, 1,2-дихлоретана, 1,2-дихлоретена, трихлоретена виших од ремедијационих вредности у појединим пијезометрима.

Управљање отпадом

Управљање отпадом, не само опасним, него и комуналним, је вишедеценијски проблем града Панчева, региона и Републике Србије. На подручју насељеног места Панчево предузећа у јужној зони и у другим деловима града, као и неке установе, стварају неколико категорија опасног отпада различитог порекла: комуналног, индустријског (преко 40 различитих врста), медицинског, пољопривредног и хаваријског порекла. Пошто у нашој земљи још увек не постоји адекватно одлагалиште, депонија или постројење за третман опасног отпада, њега или привремено складиште у предузећима или га одмах предају овлашћеним организацијама за даље поступање.

Иако је у Панчеву већ дуже време у примени локални план управљања комуналним отпадом, неки проблеми, у виду комуналне нехигијене, опстајања једног броја дивљих депонија – сметлишта, неадекватне и недовољне селекције и рециклаже отпада и даље постоје.

Прикупљање и одлагање комуналног отпада у граду Панчеву обавља ЈКП Хигијена. Ово предузеће је управљач савременим градским рециклажним центром и новом регионалном санитарном депонијом комуналног отпада која се налази на путу за Долово. На њој већ две године Хигијена одлаже само градско смеће јер још није остварен договор са околним локалним самоуправама о транспорту и депоновању њиховог комуналног отпада. Капацитет панчевачке депоније је 1.100.000 t, а предвиђени рок коришћења 27,5 година. За сада ЈКП Хигијена није систематски организовала примарну сепарацију комуналног отпада (тзв. чиста сепарација на месту настанка отпада) да би значајно продужила време експлоатације регионалне депоније. У склопу санитарне депоније требало би да буде подигнут и објект за нешкодљиво уклањање животињског отпада са пратећим садржајима и заштитним зеленилом, као и припремљен простор за депоновање и третман инертног отпада. Санитарна депонија ће имати и постројење за компостирање органског отпада.

У Панчеву је раније идентификовано преко 30 генератора опасног отпада из индустрије, при чему сва предузећа не пријављују редовно опасан отпад. Највећи генератори овог отпада, фабрике нафтно-петрохемијског комплекса (ХИП Петрохемија, ХИП Азотара и НИС Рафинерија нафте Панчево) то чине. Регистровано је 45 врста опасних материја у оквиру производних процеса (сировина или енергената).

Медицински отпад је, заправо, смеша класичног комуналног смећа, инфективног, патолошког и лабораторијског отпада, фармацеутског отпада, органског материјала, амбалаже, лекова, дезинфицијенаса, а повремено и ниско радиоактивног и опасног хемијског отпада. У ову врсту отпада сврстани су и одбачени медицински инструменти и судови под притиском. Према ранијим подацима Завода за јавно здравље Панчево, у Општој болници годишње створе 174 t медицинског отпада. Болница води евиденцију о оштрим предметима, фармацеутском и комуналном отпаду.

Пољопривредни отпад који често садржи пестициде и биоциде неретко бива бачен на депоније комуналног отпада или заврши на пољопривредном земљишту, у каналима и шикарама. Не постоје поуздани подаци о количини произведеног биохазардног отпада.

Ниво буке

Током 2017. године, у доба пролеће-лето, је ниво буке у Панчеву праћен на 41 мерних места. У име локалне самоуправе је систематски мониторинг обавио Завод за јавно здравље Панчево. Радним данима су мерења рађена на 41, а викендом и радним данима на 9 мерних места у зони градског центра и пословно-стамбеној зони. На три мерна места је мониторинг буке обављан упоредо са аутоматским мерењем фреквенције саобраћаја ради утврђивања корелације. Тако је утврђена висока корелација резултата директног мерења буке и вредности добијених математичким моделом обраде аутоматског мерења броја возила.

Подаци добијени систематским мониторингом су показали да је најбучније било током дана и вечери, у самом центру Панчева, у стамбено-пословној зони. Највиша вредност показатеља целодневне буке је измерена у зони становања, у Војловици. А највеће прекорачење ГВ индикатора нивоа буке за дан и вече је откривено у зони одмора и рекреације, у Првомајској улици и у индустријској зони, близу Рафинерије нафте Панчево.

У својим закључцима Завод је, на основу прорачуна, изнео број становника угрожених и веома угрожених повишеним нивоом буке током дана и ноћи. Уочљиво је да је угроженост становништва већа ноћу него дању, што отежава одмор и опуштање.

Према Заводу, на највећем броју мерних места, доминантан извор буке у Панчеву је саобраћај. Велики извор буке су и угоститељски објекти, поготово викендом и ноћу, као и индустријска постројења јужне индустријске зоне који утиче на зону становања.

Квалитет земљишта

Управо је 2017. године на захтев Секретаријата за заштиту животне средине Града Панчева први пут Градски завод за јавно здравље Београд извршио систематско праћење квалитета земљишта. Резултати истраживања су објављени у Сумарном извештају о спровођењу систематског праћења квалитета земљишта на територији града Панчева. Већина места за узорковање и испитивање је била на пољопривредном земљишту. На први поглед, добијени резултати анализе су забрињавајући јер је на већем броју локација концентрација проучаваних загађујућих материја (првенствено тешких метала) у површинском слоју земље била виша од норматива. Осим тога истраживачима није промакло повећано присуство органских загађујућих материја – остатака пестицида DDT. Накнадна тумачења података су показала да су прекорачене граничне, али не и ремедијационе вредности дефинисане Уредбом, тако да локације нису значајно загађене. Најучесталије повећано присуство никла у тлу, указује на видан антропогени утицај на животну средину, пре свега у облику индустрије, термоенергетских постројења, саобраћаја, пољопривреде и др.

Опасност од акцидената

Ризик од хемијског удеса је највећи у јужној индустријској зони где је, на малом простору, смештен врло велики број хазардних постројења. У другим деловима града су разасута постројења и објекти који такође носе ризик од акцидента, попут бензиских станица, млинова и силоса, ранжирних станица, неуређене комуналне депоније и санитарне депоније. До удеса и угрожавања људи и животне средине лако може доћи и у транспорту сировина, полупроизвода, производа и нуспроизвода индустрије јер се он одвија друмским, железничким и речним саобраћајем. У друмском саобраћају, главни токови опасних материја одвијају се коридорима за теретни саобраћај, а делом и кроз саобраћајнице у градском ткиву и то: аутопутем, новосадским, зрењанинским, панчевачким, смедеревским, авалским, ибарским, обреновачким и кружним путем; главним теретним коридорима (улицама) кроз градско језгро. У речном саобраћају, главни токови превоза опасних материја обухватају правце Панчево (Рафинерија) – Дунав – Ада Хуја – Ушће – Сава – Југопетрол (Чукарица).

Према једној старој процени се из Панчева током једне године превезе најмање 2.000.000 тона нафтних хемијских и петрохемијских производа, што чини учесталост од око 300 теретних возила на дан, носивости око 20 t.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Циљ израде измена и допуна плана је задржавање ГУП-а као стратешког развојног плана који је основ за израду планова генералне и детаљне регулације на целокупној територији обухвата ГУП, уз поштовање општих урбанистичких циљева и дугорочне концепције организације и уређења простора.

Концептуални оквир планирања, уређења и заштите планског подручја се не мења у односу на основни План.

Основно начело планирања, коришћења, уређења и заштите простора при изменама и допунама Плана је задржавање основне намене дефинисане Просторним планом.

Приликом израде измена и допуна плана мора се водити рачуна о степену реализације важећих планова у предметном простору.

Како је од стране Градске управе града Панчева, Секретаријата за урбанизам, грађевинске, стамбено-комуналне послове и урбанизам наведено у документу *Основне смернице за израду ГУП-а града Панчева*, то су:

1. проширење Северне индустријске зоне,
2. трасирање потамишког колектора и пречистача отпадних вода,
3. дефинисање трасе за измештање дела тока реке Тамиш,
4. траса будуће обилазнице, као и железнице (у складу са плановима вишег реда),
5. дефинисање зоне око Старог бувљака,
6. дефинисање нове локације за будућу аутобуску станицу,
7. анализа локације и дефинисање нових садржаја на Котежу 2 – простор базена,
8. у складу са условима Министарства одбране, преиспитивање зоне забрешене/ограничене изградње објеката, као и могућности увођења садржаја на просторим војних објеката,
9. у циљу мултифункционалности простора, преипитати могућности компатибилних садржаја на просторима дефинисаних преовлађујућим наменама,
10. извршити додатну анализу целог простора и сагледати нове развојне могућности града.

Кроз израду Измена и допуна плана потребно је преиспитивање генералне намене површина, генералних праваца и коридора за саобраћајну, енергетску, водопривредну, комуналну и другу инфраструктуру и усклађивање плана са Стратегијом развоја града Панчева, а све у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" број 72/09, 81/09 – исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14), услед чега се ради о изменама и допунама у целини.

ПРЕДЛОГ ПЛАНског РЕШЕЊА

5.1. Планирана претежна намена површина са предлогом основних урбанистичких параметара

5.1.1. Објекти и површине јавне намене

5.1.1.1. Јавне површине и објекти

Јавни урбани простори представљају мрежу уличних потеза, тргова, скверова, парковских површина, пешачких зона, пијаца и сл. То су отворени градски простори доступни свим грађанима и намењени општем коришћењу. Могу бити једноставне или сложене структуре али увек, осим примарног простора, обухватају и пратеће делове ободних саобраћајница и граничне физичке структуре блокова који их тангирају.

У Панчеву можемо да разликујемо јавне просторе у централној градској зони и јавне просторе у стамбеним насељима ван центра.

Јавни простори у центру града имају културно-историјску и ликовно-амбијенталну вредност и представљају важан фактор формирања урбаног идентитета Панчева. Улична матрица је

углавном правилна са већим или мањим грађевинским блоковима. Тргова је мало и нису велике површине. У самом центру постоји пешачка зона са мањом парковском површином а уз Тамиш се налази приобални појас са шеталишном зоном и зеленим површинама. На жалост, неки амбијенти су нарушени неодговарајућим градитељским интервенцијама вршеним током друге половине 20. века, неки су девастирани и неодржавани, а неки запоседнути нелегалном градњом.

Стамбена насеља која се налазе изван центра углавном су настала у разним периодима после Другог светског рата. Без обзира на тада урађене планове, од свега су реализовани само стамбени објекти, док су објекти друштвеног стандарда изграђени у релативно малом броју или започети па незавршени а јавни простори углавном нису ни формирани - уместо њих, остале су отворене неуређене површине, које су временом добиле различите зелениле засаде, понеко деце игралиште, спортски терен и/или паркинг простором.

Имајући у виду значај јавних простора на квалитет живота, репрезентативност града и формирање његовог идентитета, као и психолошки утицај на његове грађане, уређење, одржавање и афирмација ових урбаних целина треба да постане императив.

Јавни урбани простори у централној зони имају већ културно-историјски контекст и треба их у том смислу и посматрати, уредити и опремити. Све интервенције треба да буду у правцу заокруживања њихове репрезентности и потврђивању значаја који имају у менталној мапи својих суграђана.

Нова градска (стамбена) насеља треба да пронађу свој идентитет и у томе им може помоћи концепција стварања и уређења јавних простора. Садашње, углавном недефинисане и неуређене слободне површине треба да добију особен карактер, а према томе, и садржаје и материјализацију.

5.1.1.2. Улични коридори и инфраструктурни садржаји

Саобраћајна инфраструктура

Основу саобраћајног система на подручју обухваћеним ГУП-ом чини мрежа градских „магистрала“ и градских саобраћајница.

Планирана мрежа саобраћајница у оквиру границе Генералног урбанистичког плана (границе грађевинског реона) представљаће мрежу градских саобраћајница.

У будућој мрежи Панчева, деоница државног пута IB реда број 10 (E-70) Београд - Панчево и источна лонгитудинала (друмско-железничка обилазница око Панчева) имаће посебан значај и вишеструку улогу. У првом реду источна лонгитудинала треба да прихвати део почетно - завршних кретања, затим да омогући несметано одвијање дела транзитног саобраћаја и прихватање робних токова оријентисаних ка индустријској зони. С обзиром на интензитет и структуру саобраћаја на њима (високо учешће теретних возила) ова саобраћајница захтева коридор дуж којег је могуће остварити одговарајуће мере заштите које ће негативне последице интензивног транзитног и теретног саобраћаја свести на најмању меру.

Како Панчево представља залеђе Београда у индустријском и привредном смислу требало би потенцирати њихово што боље повезивање за шта иначе постоје реалне и оправдане могућности.

Како је Панчево град са великим потребама за теретним саобраћајем а паркинг за теретна возила егзистира само у зони Луке "Дунав", неопходно је обезбедити на свим прилазним путевима Панчеву (на улазним правцима из Ковина, Вршца и Зрењанина) велики број паркинг места са свим неопходним пратећим садржајима, као и на планираној друмској обилазници.

Државни путеви I и II реда имаће приоритетан и стратегијски значај за развој Покрајине и Републике па самим тим и за град Панчево. У складу са наведеним потребама намеће се неопходност дислоцирања траса деоница државних путева IB реда број 10 (E-70) и IB реда број 14 које у садашњим условима пролазе кроз насељена места и пружају небезбедан и низак ниво услуга.

Постављање нових траса ових путева захтева реализацију на територији града још око 50-60km савремених саобраћајница са високим техничко - технолошким нивоом и денивелисаним укрштањима. Када је у питању овај ранг саобраћајница приоритет и најважнију улогу у изградњи имају обилазница око Панчева (траса преко Дунава код Винче) и тзв. Банатска магистрала (деоница државног пута из правца Црепаје преко Панчевачког атара и Ковина према Смедереву).

Планирани путни правци: обилазница око Панчева (преко Дунава код Винче), "Банатска магистрала" (Зрењанин - Панчево - Смедерево) и пут (обилазница) са северне стране Панчева ка Београду и др. представљају значајну развојну шансу града и региона.

Саобраћајну одрживост града Панчева умањује непостојање обилазнице (велико је учешће транзитног саобраћаја на градским саобраћајницама), квалитетнија веза са Београдом (недовољан је постојећи мост на Дунаву код Крњаче), положај аутобуске станице, железничка пруга у односу на град, недовољан број места за стационарни саобраћај возила, недовољно развијен и афирмисан јавни превоз, недостатак бициклистичких стаза, запуштеност уличних профила посебно у рубним зонама града и сл.

Обзиром да се аутобуска станица налази на неповољној локацији (центар града, мали простор са немогућношћу проширења, окружена главним градским саобраћајницама при чему утиче на загађење, оптерећује центар) предвиђа се њено измештање на локацију - "Багремар". Потребно је дислоцирати аутобуску станицу са свим пратећим функцијама и извршити реорганизацију градских и приградских линија јавног саобраћаја.

Железнички саобраћај

Идеја је да се железнички чвор Панчево уклопи и да представља саставни део Београдског железничког чвора, што је обзиром на положај и улогу овог подручја у склопу београдског региона, једино и исправно решење.

Снабдевање радних зона на јужном делу града које су у исто време и основни корисници теретног железничког саобраћаја решено је директним прикључком на кружни коридор који пролази кроз град. У будућности планирати повезивање кружног коридора са друмско - железничким мостом код Винче (од моста на Дунаву, ободом старчевачког заштитног појаса и јужне зоне и даље ка Вршцу, Зрењанину и Београду) и надаље, уз трасу друмске обилазнице, ван грађевинског реона.

На магистралном правцу Београд - Панчево - Вршац потребно је изградити дупли колосек и магистрални правац Кикинда - Зрењанин - Панчево продужити према Ковину и Смедереву.

На ширем ободу града према Банатском Новом Селу планирати нову станицу за транспорт роба „Панчево Банат“. Такође је потребно извршити електрификацију ових пруга. Изградњом планираног друмско - железничког моста на Дунаву код Винче оствариће се непосреднија веза, уклапање и синхронизација железничког чвора Панчево са железничким чвором Београд. Изградњом и реконструкцијом пруга сва укрштања са друмским и другим саобраћајницама у принципу решити денивелисано.

Водни саобраћај

Положај Панчева у односу на пловне путеве и развој привредних потенцијала на овом подручју пружају повољне услове за развој речног саобраћаја. Непосредна близина Београда такође намеће развој како теретног тако и путничког саобраћаја.

Највећи обим транспортних услуга у Панчеву врши се преко Луке „Дунав“ која има одговарајућу механизацију и пратеће садржаје за несметан развој теретног транспорта. Лука „Дунав“ ће се развијати за потребе града и шире (суседних градова и општина) и биће повезана са осталим видовима саобраћаја (друмским и железничким) а складно повећању капацитета повећаваће се и складишни простори и модернизовати претоварна механизација. Јужна индустријска зона Панчева такође има потребу за водним саобраћајем и развијаће се у складу са потребама (повећаним капацитетима, производњом).

Ваздушни саобраћај

Развој ваздушног саобраћаја могуће је остварити само на локацији Нове "Утве" Панчево. Просторне могућности дозвољавају проширење и развој овог аеродрома али његови недостаци су очигледни и огледају се у:

- непосредној близини града (требало би да је на мин. 5км од града),
- недовољној дужини писте (око 750м),
- могућности само једног узлетно - слетног правца.

Водопривредна инфраструктура

Водоводна мрежа и објекти

Ширењу и развоју града мора да претходи и развој водоводног система у целини, а то се нарочито односи на објекте захватања и пречишћавања вода. Наравно, поред проширења

капацитета изворишта и постројења за прераду воде, неопходно је у зависности од развоја града изградити нове магистралне цевоводе и дистрибутивну мрежу.

Извориште

Дугорочно решење по питању изворишта у смислу задовољавајућег квалитета и издашности је већ раније дефинисано кроз разне студије и претходни ГУП, а фаворизовало је локацију Делиблатске пешчаре и то у зони Дунава (Дубовац). Овакво комплексно решење на нивоу регионалног водовода захтева дужи период за коначну реализацију, али се од њега не одустаје. Поред овога, усвојена је могућност отварања изворишта са фабриком воде у Качареву које ће снабдевати северна насеља на територији града Панчево и биће повезана са Панчевачком фабриком воде. У међувремену постојећа изворишта "Градска Шума" и "Сибница" биће локације које ће се развијати до својих максималних издашности.

Извориште "Градска Шума" би у наредном периоду требало да обезбеди нових 500 л/сец. Ово ће се постићи изградњом максимално могућег броја бунара који ће обезбедити оптималну експлоатацију изворишта. Наравно неопходно је постојеће бунаре ревитализовати у потребним временским интервалима који ће обезбедити њихов максимални радни век. Поред овога планира се и могућност изградње објекта (инфилтрациони базени) за вештачко прихрањивање издани што подразумева захватање и довођење воде из Дунава са претходним пречишћавањем, а потом инфилтрацијом у подземље.

Извориште "Сибница" се већ дужи низ година није озбиљније проширивало, већ су у већини случајева постојећи бунари ревитализовани уз изградњу понеког новог бунара. Испитивања су показала да на овој локацији постоје знатне резерве сирове воде и то у правцу залеђа према прузи Панчево - Београд. Перспектива је проширење овог изворишта на север према прузи и напуштање експлоатационих бунара који се налазе у непосредној близини пута Панчево - Београд.

Реализацијом наведених радова би се укупан капацитет градских изворишта повећао на преко 1000 л/сец, што представља реалну потребу Панчева у наредном периоду.

Фабрика воде

Постројење за прераду сирове воде "7. јули" има тренутно задовољавајући капацитет. Већом производњом на овом постројењу, у овом тренутку, би се угрозио квалитет прерађене воде па је неопходно проширити капацитете за будући период и то тако да се капацитет филтарског постројења повећа за минимум 400 л/сец и да се изграде нови подземни резервоари запремине не мање од 10.000 м³.

Мрежа

Повећање постојећих капацитета изворишта и фабрике воде, захтева увођење још једног примарног вода у град.

Дистрибутивна мрежа у ужем центру града је скоро у потпуности формирана, па се у наредном периоду планира повезивање слепих кракова и њена реконструкција у смислу дотрајалости цевног материјала и повећања пречника цеви. Пошто је планирано максимално могуће погушћавање становања и пратећих садржаја у центру града, неопходно је минимални пречник дистрибутивне мреже за индивидуално становање подићи са Ø80 на Ø100, а за вишепородично становање на минимум Ø150.

Планира се комплетирање тзв. спољног примарног прстена који би требало да прати постојећу саобраћајно-железничку обилазницу града улицама С. Шупљикца и Првوماјском до раскрснице са улицом Цара Душана. Овако формиран спољни прстен минималног пречника Ø500 би омогућио изградњу примарних водова на правцима Јабучки пут (насеље Караула), Новоселански пут (насеља Кудељарски насип и нова Миса) и Баваништански пут (насеља стара Миса и Стрелиште) чиме би се створили услови за побољшање притисака дистрибутивне мреже у већ формираним стамбеним зонама као и развој дистрибутивне водоводне мреже у будућим планираним стамбеним и радно-пословним зонама ободног дела градског грађевинског реона.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш имају сопствене системе водоснабдевања који се састоје од бушених бунара, пумпног постројења са хлоринатором и дистрибутивне водоводне мреже. Самостални развој поменутих водоводних система ширењем постојећих изворишта, бушењем нових бунара, ревитализацијом постојећих бунара као и модернизацијом постројења за третман сирове воде су приоритети за ове две локације. У другој фази када се буду реализовали магистрални цевоводи на Јабучком и Баваништанском путу прикључиће се и ове две локације на градски водовод.

Канализациона мрежа и објекти

Фекална канализација

Приоритети за наредни период су изградња нових примарних колектора са пратећим црпним станицама, затим градско постројење за пречишћавање отпадних вода као и недостајућа секундарна улична канализација.

Од нових колектора као прво планирана је изградња "Потамишког" колектора који би прихватио правац Јабучког пута (Караула), делове горњег града и центра који гравитирају Тамишу и комплетну зону "Лука Дунав-Мали Рит".

Изградњом фекалног колектора на правцу Новосељанског пута би се покрила зона Кудељарског насипа у којој је лоциран и део Панчевачке индустрије, па самим тим представља приоритет због изузетног загађења каналске мреже и Надела у коју се испуштају отпадне воде без икаквог предtretмана. Његовом изградњом би се створили услови за развој планиране пословно стамбене зоне иза нове Мисе па све до Надела.

Правца Баваништанског пута, такође захтева изградњу примарног колектора за потребе развоја планираних стамбених и пословних зона које му гравитирају.

Потребно је комплетирати започету изградњу фекалног колектора у Спољностарчевачкој улици са изградњом секундарне канализације у Војловици и Тополи.

Изградњу свих ових колектора би пратила изградња неколико реонских црпних станица.

Поред изградње ових планираних колектора, неопходна је и санација постојећег главног градског колектора и секундарне бетонске канализационе мреже због дотрајалости цевног материјала који је у зони подземних вода у укупној дужини од око седам километара. Планом је предвиђена изградња приближно седамдесет километара канализационе мреже у граду.

Градско постројење за пречишћавање отпадних вода за 100.000 еквивалентних становника је планирано у јужној индустријској зони то јест залеђу Луке „Дунав“. Ово градско постројење би прихватало употребљене воде Панчева са Војловицом и Тополом као и отпадне воде Старчева које гравитира постројењу. Од јужне индустријске зоне на градско постројење не би ишле воде Петрохемије и Рафинерије већ само Азотаре. Остала индустрија би се прикључила на градску канализацију уз неопходан сопствени предtretман отпадних вода. Планом је предвиђен простор за фазни развој постројења са пратећим садржајима до његовог пуног капацитета. Инсистира се на испуштању пречишћених отпадних вода искључиво у Дунав то јест Азотарин канал отпадних вода.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш ће без повезивања са градском канализацијом самостално да развијају сопствене канализационе системе где би као приоритет на прво место дошла изградња система за пречишћавање фекалних и процесних употребљених вода које се испуштају у каналску мрежу то јест Надел.

Атмосферска канализација

Да би се покрила цела територија града атмосферском канализацијом било би потребно да се изгради још око сто километара секундарних канала и колектора. Поред тога постојећа кишна канализација, која је у једном делу старија више од седамдесет година мора да се реконструише.

У *првој фази* приоритети су Стрелиште, Горњи град, Војловица и Топола где би требало изградити око тридесет километара атмосферске канализације, затим реконструисати старе колекторе у дужини од око пет километара и изградити црпну станицу на уливу у Тамиш.

У *другој фази* би се градили нови колектори са пратећим црпним станицама на правцима Јабучки пут, Новосељански пут и Баваништански пут који би обезбедили развој постојећих и планираних стамбених и пословних зона које гравитирају овим правцима.

Насеље Скробара и месна заједница Стари Тамиш ће самостално градити и развијати систем цевне атмосферске канализације без повезивања на градску атмосферску канализацију. Основни реципијенти за ове локације су ободна каналска мрежа односно Надел који су у непосредној близини.

Хидротехнички објекти

Планом је предвиђен продужетак изградње кеја са шеталиштем у циљу регулисања Тамиша и уређења његове леве обале у зони горњег града то јест од друмског до железничког моста на Тамишу. У оквиру овога планирано је смањење брзине тока Тамиша уз леву обалу од Млина до Горње цркве. У том циљу планира се изградња новог рукавца Тамиша. Ово ће се остварити просецањем кривине код Горњег млина са радијусом 220м ширине корита 60м.

Укупна дужина просека износи 300м. Учвршћењем леве високе обале Тамиша омогућила би се ефикасна одбрана од великих вода, односно одбрана од поплава.

Такође се планира уређење леве обале Тамиша на потезу од хидроћвора до ушћа у Дунав.

Што се тиче каналске мреже у зони града неопходна је реконструкција три главна отворена канала "Млекара", "Панчевачки-33" и "Водице". Ово подразумева формирање потребног пропусног профила, зацевљење одређених деоница, изградњу пропуста, устава и пумпних станица (по потреби) као и усклађивање траса са планираним наменама простора.

Река Надел као главни реципијент највећег дела отворене каналске мреже града Панчева такође изискује комплетну регулацију.

Водоток Надел је планиран као део система за наводњавање околног пољопривредног земљишта. У том циљу неопходно је повећати проточност на 12 м³/сек. У погледу побољшања квалитета воде у водотоку Надел, потребно је елиминисати постојеће загађиваче.

Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање града Панчева електричном енергијом вршиће се из извора изграђених на територији републике Србије - далеководима 110, 220 и 400 kV до ТС "Панчево-2" 400/220/110 kV.

Основна концепција електроенергетског система наставља се и у овом планском документу, изградњом великих трафо станица 110/20 kV, с тим што би се изводи 20 kV усклађивали у складу са променама супраструктурних објеката и то у сарадњи и уз сагласност Електродибуције "Панчево" Панчево (реализовано је постројење - друга фаза ТС"Панчево-2" 400/220/110 kV (400 kW).

У циљу преноса и дистрибуције електричне енергије планира се:

- изградња трансформаторских станица „Панчево 5 110/20 kV“, „Панчево 6 110/20 kV“, и „Старчево 110/20 kV/kV“ са одговарајућим 110 kV и 20 kV расплетом, а као и могућа локација је и у „Green field 1“ зони, још једна трансформаторска станица напонског нивоа 110/20 kV;
- коридори за напојне 110 kV водове, за будуће ТС 110/20 kV/kV. Напајање се може извести надземно (двоструким далеководом 110kV), или подземно (двоструким кабловским водом 110kV). Напајање ТС биће према условима које издаје надлежно предузеће.

Према Регионалном просторном плану Аутономне Покрајине Војводине из 2011.године:

- напајање - прикључак ТС“ Панчево 5“ планиран је надземним водом од вода „Панчево 2“ – „Панчево 3“ (двоструки), упоредо са изградњом нове ТС 110/20 kV „Панчево 5“ (траса још није позната).

Анализом ситуације на терену, за напајање ове планиране ТС 110/20 kV „Панчево 5“ дата је и могућност подземног напајања (од ТС 110/20 kV „Панчево 4“).

-планирани су далеководи 400 kV према Зрењанину и Дрмну (други вод).

За постојеће објекте у постојећим коридорима далековода 110 kV, 220 kV, 400 kV и трансформаторским станицама истог напонског нивоа (планирају се) могу се радити санације, адаптације и реконструкције ако је то неопходно у наступајућем периоду (према ППРС).

У циљу квалитетнијег снабдевања потрошача електричном енергијом планирају се јаке дистрибутивне мреже вадужне или подземне (кабловске) 20 kV, као и дистрибутивне трансформаторске станице 20/04 kV и њима припадајуће НН мреже (на постојећим објектима далековода СН, у постојећим коридорима далековода (планирају се) могу се радити санације, адаптације и реконструкције ако је то неопходно у наступајућем периоду).

У свим деловима града где има економског оправдања, дистрибутивне мреже радиле би се као кабловске, односно вадужне мреже би се постепено претварале у кабловске у циљу веће погонске сигурности, као и веће просторне могућности у погледу подизања зеленила у насељима.

У деловима града за нове радне зоне потребно је планирати:

- Коридоре за средњенапонску и нисконапонску мрежу, кабловску. Кабловску мрежу предвидети дужином целе улице, траса са обе стране улице;
- Напајање јавног осветљења кабловима РРОО А 4X35mm² са полагањем ужета за уземљење између стубова јавног осветљења.

На основу планираног раста потрошње, планирати изградњу ТС 20/0,4 kV/kV са одговарајућим коридором 20 kV и 0,4 kV у складу са растом потрошње. Трансформаторске

станице планирати у близини нових пословних објеката. Напајање трансформаторских станица извести двострано, кабловски са најповољнијег места прикључења.

У осталом делу града, насељених места:

- Предвидети коридоре за средњенапонску мрежу. Средњенапонску мрежу извести кабловски или ваздушно. Кабловску мрежу предвидети са обе стране улице.
- Планирати коридоре за нисконапонску мрежу. НН мрежу извести подземно - кабловски или ваздушно. Кабловску мрежу предвидети дужином целе улице, траса са обе стране улице.
- Напајање јавног осветљења кабловима РРОО А 4Х35mm² са полагањем ужета за уземљење између стубова јавног осветљења.

На основу планираног раста потрошње планирати изградњу ТС 20/0,4 кV/кV са одговарајућим коридором 20 кV и 0,4 кV. Напајање трансформаторских станица извести ваздушно или, кабловски са најповољнијег места прикључења.

Електронска комуникациона инфраструктура

ТТ мрежа

За делове града Панчева у којима нису изграђене ТТ мреже, или је стара некавалитетна и није у складу са распоредом домаћинства, друштвених и приватних субјеката, са малим резервама, потребно је радити на побољшању телекомуникационе технологије.

У том смислу треба радити на проширењу и модернизацији свих видова телекомуникационе инфраструктуре, као што је и побољшање квалитета мреже изградњом оптичких каблова између централе и истурених центара (МСАН-ова), и великих корисника (план изградње МСАН биће обрађен плановима нижег реда, ПГР).

КДС мрежа

Планирано је проширење и модернизација свих видова телекомуникационе инфраструктуре.

Термоенергетска инфраструктура

Циљеви и стратегија развоја термоенергетике Панчева се неће мењати ни за наредни плански период који обухвата овај Генерални урбанистички план, а које је детаљно разрађено у постојећој Студији топлификације и гасификације Панчева, израђене 2004 год.

Полазећи од реалних потреба које проистичу из постојећег стања, циљеве термоенергетике треба и надаље базирати на чињеници да је окружење у коме живе и раде људи Панчева, мање више деградирано загађењем ваздуха из постојећих термоенергетских и технолошких постројења постојеће индустрије Панчева као неконтролисаног сагоревања "прљавих" горива у великом броју индивидуалних ложишта у зимском периоду, као и уништењем хемијских и енергетских постројења који ће на дужи временски период утицати на загађење ваздуха, воде и тла.

Сировинску базу за централизовано и децентрализовано снабдевање града Панчева топлотном енергијом чине: мазут, лож уље (производ Рафинерије) и природни гас (постојеће гасно чвориште, ГРЧ). Природни гас је као најекономичнији и најеколошкији, усвојен као основно гориво за производњу топлотне енергије у Панчеву.

Да би топлификација имала смисла, потребно је да се свим корисницима прикљученим на систем даљинског грејања обезбеди сигурно и поуздано снабдевање топлотном енергијом а основни концепт је:

1. делимично укупњавање топлотних извора;
2. да се природни гас користи као основно гориво у топланама;
3. да се власницима индивидуалних стамбених објеката дозволи избор система (гасификација или топлификација) на који ће се прикључити тамо где за то постоје техничке могућности.

Према врсти објеката, концепт топлификације предвиђа следеће објекте за прикључење на топлификациони систем:

- Колективне стамбено-пословне објекте са инсталацијама централног грејања
- Јавне објекте са и без инсталација централног грејања
- Димензионисањем топлификационог ситема остављена је могућност прикључења 50% индивидуалних објеката
- Колективни стамбени објекти без инсталација централног грејања

Опредељење у овом плану и надаље је да се гасоводна дистрибутивна мрежа дефинише као систем који се може градити у фазама, као и до сада. Изградња гасоводних система се не може схватити као тотални и целовити систем и да се као такав мора изградити.

Постојећа мрежа гасних инсталација (ДГМ и градски гасовод) се задржава.

Осим централизованих система снабдевања енергентом, појединачна ложишта могу и надаље користити енергенте који им економски највише одговарају, водећи рачуна о заштити животне средине.

Осим ових енергената, дозвољено је коришћење и обновљивих извора енергије.

5.1.1.3. Зеленило на површинама јавне намене

Циљ би требало да буде да се тракастим зеленилом (зеленило у оквиру саобраћајних површина, дуж речних токова) централне зелене површине (зелена површина на тргу Краља Петра, Народна Башта, блоковско зеленило) повежу са заштитним зеленилом и Градском шумом, спортским и туристичким зонама у којима треба да зелене површине буду заступљене у великом проценту. Сваку ид ових површине требало би озеленети примереном врстом биљног материјала, што зависи од намене. Проценат засене површине се такође усклађује са наменом. У оквиру меморијалних комплекса, акценат треба ставити на зимзелени садни материјал. Комуналне зоне се такође озелењавају одговарајућим садним материјалом.

5.1.2. Површине остале намене

На подручју обухвата плана, најзаступљеније остале намене су становање и пословање са компатибилним наменама, затим су ту привреда и индустрија, као и комплекси посебне намене.

Примарни циљ развоја осталих намена, који овај плански документ треба да афирмише, је обезбеђење одговарајућих просторно-планских предуслова за изградњу квалитетних простора за све потребне намене, на целокупној територији града и то кроз дефинисање општих правила уређења и правила градње, што ће бити полазна основа за израду планских докумената нижег реда.

Поред решавања свог примарног циља, планирана изградња мора да се одвија тако да се обезбеди и одговарајућа саобраћајна и комунална инфраструктура.

Планирањем изградње мора се остварити циљ да се резерве расположивог градског земљишта користе на рационалан начин.

5.1.3. Биланс површина грађевинског земљишта

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ГЕНЕРАЛНЕ НАМЕНЕ ПОВРШИНА

БИЛАНС ПОВРШИНА		ха	%
1.	Јавне (потребе) функције	2131,87	33,49
2.	Становање	1625,60	25,53
3.	Пословање	1043,19	16,38
4.	Индустрија-привреда	1131,85	17,78
5.	Остале намене	433,49	6,80
УКУПНО		6365,99	100,00%

Простор у оквиру граница ГУП-а је делом покривен и посебним зонама које су дефинисане условима Министарства одбране Републике Србије као:

- зона забрањене градње
- зона условно забрањене градње

5.1.4. Заштита непокретних културних добара

Основно полазиште Генералног урбанистичког плана је афирмација урбаног континуитета, током којег се градитељско наслеђе поставља као необновљиви ресурс и стимуланс развоја. Планом се зато штите и промовишу споменици културе, просторне културно-историјске

целине, археолошка налазишта и знаменита места, природни пресеци терена са историјски потврђеним и естетски вреднованим изграђеним реперима, визурама и силуетама, са циљем да се очува дух и карактер урбаног простора, трајно назначе и презентују сви вредни елементи градске структуре и дефинишу путеви успостављања континуитета са оним аспектима града који даље расту и развијају се.

Забринутост за судбину градитељског наслеђа указује на потребу за активним, благовременим и професионалним укључивањем сектора заштите у процесе развоја. То подразумева учешће у процесима планирања, уређења околине, новим односима између јавног и приватног сектора, новој аргументацији и ставовима према планирању уопште. У настојању обезбеђивања дугорочних резултата пројекти интегративне конзервације изводе се у добро координираној и функционалној интердисциплинарној сарадњи планера и конзерватора уз јасне законске оквире.

5.2. Заштита животне средине

Основни циљеви заштите и унапређења животне средине у овом Плану остају непромењени у поређењу са базичним Планом:

- повећање квалитета живота грађана;
- заштита и очување природних вредности (нарочито залиха подземних вода, површинских вода, земљишта, шума, простора, биодиверзитета односно станишта ретких врста) и подстицање њиховог раста;
- смањивање притиска на капацитет животне средине, посебно на залихе природних ресурса;
- снижавање нивоа загађивања ваздуха и буке у граду;
- одрживо коришћење пољопривредног, шумског и грађевинског земљишта;
- избегавање и/или умањење напетости, односно уравнотежење односа између привредних и непривредних делатности (саобраћаја нарочито) с једне, и становања, рекреације и природних вредности, са друге стране;
- дугорочна заштита изворишта водоснабдевања;
- допринос развоју система управљања чврстим и опасним отпадом;
- смањивање ризика од хемијских удеса у индустријским и другим постројењима и у превозу опасних материја;
- подстрек развоју интегралног система управљања заштитом животне средине.

Предуслов сваке ефикасне и учинковите заштите животне средине је комунална хигијена и комунална опремљеност насеља основним инфраструктурним системима који доприносе очувању животне средине: одвојени системи одвођења атмосферских и употребљених санитарних вода, гасоводни систем, системи даљинског грејања и др. Подразумева се да искоришћене воде није довољно само одвести, него их претходно делимично или потпуно обрадити пре њиховог упуштања у реципијент.

Најважнији услов еколошке политике у Панчеву је унапређивање индустријских процеса, модернизовање постројења и индустријске производње у смеру малоотпадних и безотпадних технологија, у складу са BAT (best available technique) документима и начелима индустријске екологије. Иако је увођење формализованих еко менаџмент система код нас и у свету добровољни чин предузећа, у панчевачким условима то би требало да буде обавеза да би се и на тај начин гарантовала намера предузећа да стално унапређују свој еколошки учинак. Локална самоуправа треба даље да развија и шири систем праћења квалитета животне средине како би могла да проверава понашање загађивача и правовремено обавести грађане о загађености животне средине и потреби прилагођеног понашања. Она је у обавези да води Локални регистар извора загађивања животне средине, као и да ажурира интегрални катастар загађивача животне средине на подручју града Панчева. Предузећа чије емисије загађују животну средину дужне су да их свакодневно контролишу и прилагођавају производне процесе метеоролошким условима. Град Панчево треба да настави гасификацију и топлификацију насеља и финансијски и на друге начине подстиче домаћинства, предузетнике, предузећа и установе да користе обновљиве изворе енергије. Упоредо са тим неопходно је направити локални Програм енергетске ефикасности у коме би централно место заузимале методе повећања енергетске ефикасности у установама, градским јавним предузећима и домаћинствима. Јавним превозницима и установама локална самоуправа треба да наложи побољшање техничке исправности возила, као и да оптимизује саобраћајну регулацију. У случају повећане загађености ваздуха једна од

планираних мера може да буде ограничавање одвијања индивидуалног моторизованог саобраћаја. Будући да таква мера није планирана за снижавање нивоа буке, неопходно је при изградњи и реконструкцији државних путева I и II реда, сабирних улица и железничких пруга предвидети подизање посебних заштитних зидова или бедема односно њихове комбинације, и/или заштитног зеленила. Око саобраћајница у граду које су према резултатима мониторинга нивоа буке нарочито оптерећене буком треба најмање посадити одговарајуће заштитно зеленило до изградње заштитног зида од лаког материјала. Локална самоуправа би требало посебним програмом мера да потпомаже одрживе облике саобраћаја који најмање угрожавају животну средину, као и да афирмише локални и међумесни јавни превоз на уштрб индивидуалног моторизованог саобраћаја.

Управљање ризиком од технолошког, хемијског удеса на нивоу града постиже се изградом интегралне процене ризика и плана заштите од хемијског удеса. Оператери севесо постројења, односно комплекса у којима се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја дужни су да сачине политику превенције удеса, извештаја о безбедности и плана заштите од удеса. Градска управа на основу урађених планова заштите од удеса оператера погона који се налазе на територији Панчева, ствара план заштите од удеса (екстерни план заштите од удеса). Давно изречена оцена и даље важи да ће упркос свим мерама које предузећа уводе (примена нових правила и прописа, менаџмент стандарда, најсавременијих технологија, организационо-сигурносно-техничко-технолошких заштитних мера и др) јужна индустријска зона ће због неповољне локације, типа индустрије и високе концентрације хазардних постројења на малом подручју, представљати сталну потенцијалну опасност по животну средину и грађане у случају екстремних ситуација у редовној производњи, а посебно при удесима мањег или већег степена. Да би спречило или умањило дејство загађеног ваздуха, повишеног нивоа буке и технолошког, хемијског удеса и сличних акцидената неопходно је стварање заштитних зона и растојања око „објеката са повећаним загађивањем и ризиком за животну средину и здравље људи (инфраструктурни коридори, водозахвати, бензинске станице, нафтна постројења и др)“, како је наведено у Просторном плану Војводине.

Започети мониторинг квалитета земљишта треба наставити и проширити. Земљиште и корисне површине су ограничен ресурс, а њихов рапидан губитак је још пре двадесетак година означен као типичан еколошки проблем Србије. У Просторном плану Војводине је уочена тенденција повећања грађевинског земљишта због чега је предложено да повећање локалне самоуправе чине само у случајевима кад за то постоји оправданост. Аутори Просторног плана налажу да се тежи смањењу грађевинског земљишта где је то могуће, ради рационалнијег коришћења и опремања. Одржива употреба земљишта подразумева максимално искоришћавање запоседнутих површина. Због тога је нужно унапредити стандарде за ограничавање коришћења земљишта, развити програм смањивања површина за саобраћај, увести мере за увећање и системско повезивање зелених површина, као и основати катастра слободних, неизграђених и запуштених парцела. У том погледу важно је вођење и ажурирање катастра јавних зелених површина и његова стална активна примена и поштовање у даљем планирању развоја града и изградње урбане инфра и супраструктуре.

Пошто је експлоатација регионалне санитарне депоније неодговарајућа и није начињен напредак у управљању комуналним отпадом у граду и околини, требало би ревидирати Локални и Регионални план управљања отпадом. Према Стратегији управљања отпадом за период 2009-2019 и Просторном плану Војводине било је предвиђено да Панчево буде регионални центар за управљање отпадом јер има изграђену санитарну депонију великог капацитета. Општина Опово је требало да чини део овог Регионалног центра, у коме би се издвајао, третирао и депоновао отпад од 138 178 становника, односно 54 927 t. То се до данас није остварило што онемогућава економски одрживо коришћење депоније и угрожава животну средину региона. Стару, неусловну, неуређену градску депонију - сметлиште ваља санирати и рекултивисати на основу пројекта.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Концептуални оквир планирања, уређења и заштите планског подручја се не мења у односу на основни План. Основно начело планирања, коришћења, уређења и заштите простора при изменама и допунама Плана је задржавање основне намене дефинисане планом вишег рада, развој урбанистичких целина кроз сопствене специфичности, побољшање нивоа

инфраструктурне опремљености, провера постојећих капацитета изградње, подизање нивоа стандарда и побољшање квалитета животне средине и увођење мера њене заштите.

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ
ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА
ПАНЧЕВА**

ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД

ДОКУМЕНТАЦИЈА

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ПАНЧЕВА

ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД